CKC DRENTHE
Oog voor iedereen

Jaarverslag 2023 onderwijs

Samen zichtbaar sterker!

Goedgekeurd door de RvT op 12-06-2024 en vastgesteld door CvB op 17-06-2024

Inhoudsopgave

Voorwoord 3
1. Het bestuur 4
1.1 Organisatie 4
1.2 Profiel 7
1.3 Dialoog 9
2. Verantwoording over het gevoerde beleid 13
2.1 Onderwijs & kwaliteit 13
2.2 Mens en Organisatie 16
2.3. Bedrijfsvoering 19
2.4 Risico's en risicobeheersing 26
3. Verantwoording financiën onderwijs 29
3.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief 29
3.2 Staat van baten en lasten en balans 30
3.3 Meerjarenbalans 32
3.4 Financiële positie 33
4. Jaarverslag Raad van Toezicht 36
Bijlagen 43

5 Jaarrekening 2023 49

Voorwoord

Stichting Christelijke Kindcentra Drenthe en stichting CKC Drenthe Kinderopvang vormen samen CKC Drenthe. CKC Drenthe verzorgt christelijk (speciaal) basisonderwijs en kinderopvang in 31 kindcentra. In het voorliggende jaarverslag 2023 van stichting Christelijke Kindcentra Drenthe leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid in 2023 en de daarmee bereikte resultaten. De algemene teksten in dit jaarverslag zijn gelijk aan die in het jaarverslag van CKC Drenthe Kinderopvang.

Het goede doen voor kinderen in onderwijs en kinderopvang is wat ons drijft binnen CKC Drenthe. In de manier waarop we dat willen realiseren, zijn we in transitie. Ook in dit derde uitvoeringsjaar van ons Koersplan 2021-2025 hebben we verder gewerkt aan een Rijnlandse manier van (samen)werken. Het streven is om de regieruimte voor de professionals in de kindcentra te optimaliseren, zodat zij kindnabij het goede voor kinderen kunnen doen. In 2023 hebben we op dit vlak belangrijke stappen gezet. Zo heeft ieder kindcentrum sinds dit jaar een eigen begroting. Het opstellen daarvan gebeurt in samenspel tussen kindcentrumdirecteur en de specialisten binnen het ondersteuningsbureau.

Om hun decentrale verantwoordelijkheid waar te kunnen maken, hebben kindcentrumdirecteuren inzicht nodig in de (ontwikkeling van) inhoudelijke, personele en financiële resultaten. Ten einde dit mogelijk te maken, hebben we in 2023 besloten over te gaan naar een nieuw managementinformatiesysteem. Tevens hebben we besloten een aantal ondersteunende werkzaamheden die voorheen waren uitbesteed, in huis te gaan uitvoeren. In de tweede helft van het jaar hebben hiertoe de voorbereidingen plaatsgevonden, ten behoeve van de implementatie in 2024. Met de stappen die in de afgelopen jaren zijn gezet, zijn de fundamenten gelegd voor een Rijnlandse manier van samenwerken. In 2024 kunnen we daarop voortbouwen en zo toewerken naar nieuwe stabiliteit en continuïteit.

Stabiliteit en continuïteit waren ook aan de orde toen in het tweede kwartaal van 2023 duidelijk werd dat een van de toenmalige bestuurders in de zomer CKC zou verlaten vanwege het aanvaarden van een bestuurlijke functie elders. Mede dankzij snel schakelen door de RvT kon de vacature tijdig worden ingevuld. In de huidige samenstelling streeft het bestuur vanuit gezamenlijkheid en betrokkenheid naar een balans tussen enerzijds de basis (verder) op orde brengen en anderzijds het stimuleren van innovatie en ondernemerschap binnen de kindcentra.

Eric Rietkerk en Aldert Hoksbergen,
College van Bestuur CKC Drenthe

1. Het bestuur

CKC Drenthe wordt gevormd door de Stichting Christelijke Kindcentra Drenthe, voor christelijk primair onderwijs, en de Stichting CKC Drenthe Kinderopvang. CKC Drenthe verzorgt christelijk (speciaal) basisonderwijs en kinderopvang in 31 kindcentra in de gemeenten Assen, Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Tynaarlo, Noordenveld en Midden-Drenthe. Ieder kindcentrum heeft een eigen karakter. Samen delen de kindcentra de ambitie oog te hebben voor ieder kind en ieder kind een goede basis te geven in een veilige en fijne omgeving.

Van de 31 kindcentra is er een voor speciaal basisonderwijs en een waar onderwijs wordt gegeven aan Oekraïense kinderen. Verder kennen we een Leonardo-afdeling voor hoogbegaafde leerlingen, UnIQ voor hoogbegaafde leerlingen met gedragsproblemen en Taalklassen voor nieuwkomers. In de gemeente Noordenveld wordt in twee samenwerkingsscholen met het openbaar onderwijs in Noordenveld; De Schans onder verantwoordelijkheid van OPON en SPEEL en LEER onder verantwoordelijkheid van CKC Drenthe.

Op 1-2-2023 bezochten 5.319 kinderen onze kindcentra voor het volgen van onderwijs en 1532 kinderen stonden ingeschreven bij de kinderopvang (waarvan 983 op de BSO en 594 op de dagopvang waarvan 425 kinderen een combinatie hebben met peuteropvang). In totaal 665 medewerkers bij onderwijs en 201 medewerkers bij de kinderopvang zetten zich in om naast het bieden van kwaliteit een prettige en veilige sfeer te creëren op de kindcentra.

1.1 Organisatie

Contactgegevens

- Naam schoolbestuur: stichting Christelijke Kindcentra Drenthe
- Bestuursnummer: 32073
- Adres: Groningerstraat 96, 9402 LL Assen
- Telefoonnummer: 0592-346801
- Email: info@ckcdrenthe.nl
- Website: www.ckcdrenthe.nl

Contactpersoon

Mocht u naar aanleiding van het lezen van dit jaarverslag willen reageren, dan kunt u contact opnemen met de bestuurders Eric Rietkerk of Aldert Hoksbergen, via tel. 0592-346801 of info@ckcdrenthe.nl.

Overzicht kindcentra

Een overzicht van de adresgegevens van de 31 kindcentra van CKC Drenthe is opgenomen in bijlage 1, aangevuld in bijlage 2 met een factsheet van het onderwijs- en opvangaanbod per locatie (zie ook: www.ckcdrenthe.nl/locaties/).

Juridische structuur en governance

CKC Drenthe bestaat uit twee stichtingen: één voor kinderopvang en één voor onderwijs. Beide stichtingen kennen een gezamenlijk besturingsmodel, waarin bestuur en intern toezicht organiek zijn gescheiden (two-tier). In de statuten van beide stichtingen en in het Bestuurs- en het Managementstatuut van CKC Drenthe is deze scheiding tussen bestuur en intern toezicht vastgelegd en uitgewerkt. CKC Drenthe volgt de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs (PO-Raad, november 2020), de Governancecode Kinderopvang 2019 en de Code goed toezicht van VTOI-NVTK (december 2020). In deze codes zijn basisprincipes vastgelegd over professionaliteit van bestuurders en toezichthouders in het primair onderwijs en de kinderopvang.
De stichting Christelijke Kindcentra Drenthe is ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel onder nummer 40045606 en de stichting CKC Drenthe Kinderopvang onder nummer 64509907. CKC Drenthe (onderwijs) is sinds 2008 aangesloten bij de sectororganisatie voor primair

onderwijs, de PO-Raad. CKC Drenthe is sinds december 2019 aangesloten bij de VTOI-NVTK, vereniging van toezichthouders in onderwijs en kinderopvang. CKC Drenthe Kinderopvang is sinds september 2021 aangesloten bij de branchevereniging voor maatschappelijke kinderopvang (BMK).

Organisatiestructuur

Bestuur en toezicht
Het besturingsmodel van de stichtingen bestaat uit elk een College van Bestuur (CvB) en een Raad van Toezicht (RvT). Leden van de RvT respectievelijk het CvB van CKC Drenthe Kinderopvang kunnen slechts zijn de leden van de RvT respectievelijk CvB van CKC Drenthe Onderwijs. Dit geldt ook voor de voorzitter van de RvT. Het CvB vertegenwoordigt de stichtingen in en buiten rechte. Deze vertegenwoordigingsbevoegdheid komt mede toe aan ieder lid van het CvB afzonderlijk. De wijze van besluitvorming is vastgelegd in de statuten van de stichtingen. De Raad van Toezicht is de werkgever van het CvB en stelt de arbeidsvoorwaarden van de leden van het College vast. De verdeling van de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen de Raad van Toezicht en het CvB zijn vastgelegd in het bestuursstatuut CKC Drenthe onderwijs en opvang. In 2024 zal dit statuut worden geactualiseerd.

Directies
De verdeling van de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen CvB en directies zijn vastgelegd in het managementstatuut CKC Drenthe onderwijs en opvang. De directeuren worden aangestuurd door het CvB. De kindcentrumdirecteuren werken samen in (regionale en centrale) directieoverleggen. Zij zijn integraal verantwoordelijk voor onderwijs én opvang binnen hun locatie. De afdelingsdirecteuren binnen het Ondersteuningsbureau zijn op hun eigen beleidsterrein verantwoordelijk voor de ontwikkeling van het CKC-brede beleid. In 2023 is de ontwikkeling naar minder directieformatie in het Ondersteuningsbureau voortgezet. In 2024 moet deze ontwikkeling zijn feitelijke beslag krijgen. Het Ondersteuningsbureau is beleidsmatig ondersteunend aan de kindcentra én aan de organisatie als geheel.

Hier kunt u het bestuurs- en het managementstatuut van CKC Drenthe downloaden:
- bestuursstatuut CKC Drenthe onderwijs en opvang
- managementstatuut CKC Drenthe onderwijs en opvang

Medezeggenschap centraal
De CKC Drentheraad (CKC-raad) is het centrale medezeggenschapsorgaan binnen CKC Drenthe. De CKC-raad heeft een formele (advies- of instemmings)bevoegdheid bij het tot stand komen van het beleid dat voor alle kindcentra geldt. De raad denkt gevraagd en ongevraagd mee over ontwikkelingen binnen onderwijs en kinderopvang. De CKC-raad in de huidige vorm is eind 2022 opgericht en sinds januari 2023 in functie. Voorheen kende CKC Drenthe voor het onderwijs een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad en voor de kinderopvang een centrale oudercommissie en een ondernemingsraad. Deze wettelijke medezeggenschapsorganen hebben hun bevoegdheden gemandateerd aan de CKC-raad. Met de start van de CKC-raad krijgt het streven van CKC Drenthe naar integrale samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang ook gestalte in de medezeggenschap.

De CKC-raad bestaat uit tien leden:
- twee ouders met kinderen in de kinderopvang;
- drie ouders met kinderen in het onderwijs;
- twee medewerkers kinderopvang;
- drie medewerkers onderwijs.

De raad heeft een onafhankelijk voorzitter, bij voorkeur een ouder met een kind in kinderopvang en/of onderwijs en wordt ondersteund door een ambtelijk secretaris. De CKC-raad komt circa tien keer per jaar in overleg bijeen, waarbij het CvB een deel van het overleg aanwezig is. Daarnaast wordt de CKC-raad twee keer per jaar uitgenodigd voor een overleg met de raad van toezicht. Voor het jaarverslag van de CKC-raad: zie bijlage 3.

Medezeggenschap in de kindcentra
Ieder kindcentrum heeft een medezeggenschapsraad onderwijs (MR) waarin medewerkers en ouders van onderwijs vertegenwoordigd zijn; in de kindcentra die kinderopvang bieden, is er tevens een oudercommissie (OC) waarin de ouders van kinderopvang vertegenwoordigd zijn. In enkele kindcentra zijn naar analogie van de CKC-raad, KC-raden gevormd.

College van Bestuur

Het CvB werd van januari 2023 tot 1 juli 2023 gevormd door Bianca Poede-Steenbeek en Eric Rietkerk. Sinds 1 juli 2023 wordt het CvB gevormd door Eric Rietkerk en Aldert Hoksbergen (ad interim). Er is sprake van een collegiaal bestuur. Hieronder vindt u een overzicht van de nevenfuncties van de bestuurders:

Naam	**(Neven)functies**
Bianca Poede-Steenbeek (tot 1 juli 2023)	• Lid raad van toezicht SCOG Groningen (voortgezet onderwijs)
Eric Rietkerk	Nevenfuncties voortkomend uit de hoofdfunctie: • Lid werkgroep public affairs PO-Raad • Lid van het toezichthoudend bestuur SWV 22.01 • Penvoerder voorloper Onderwijsregio PO Noord-Nederland Nevenfuncties: • Bestuurslid Vereniging van Onderwijsbestuurders VVOB • Auteur Werken met Kwaliteit versie (V)SO van Gorkum • Adviseur /coach bureau Vaardig
Aldert Hoksbergen (vanaf 1 juli 2023)	Nevenfuncties: • Partner en adviseur bij Het Governance Bureau • Bestuurder a.i. bij Scholengroep Perspectief

Intern toezichtsorgaan

Voor het jaarverslag van de Raad van Toezicht: zie hoofdstuk 4.

Medezeggenschap

Voor het jaarverslag van de CKC-raad: zie bijlage 3.

1.2 Profiel

Samen met de kinderen die ons zijn toevertrouwd, vormen we als open christelijke kindcentra van CKC Drenthe met ouders, CKC-professionals en sociale partners een hechte leef- en leergemeenschap. Een integrale en inclusieve gemeenschap, steeds op zoek naar verbinding met de wereld om ons heen. Waar kinderen zich, in een veilige omgeving, kansrijk ontwikkelen binnen een aantrekkelijk, breed en kwalitatief sterk aanbod. Waar kinderen spelend en lerend stappen zetten en plezier maken. Wij creeren met passie deze inspirerende omgeving waar professionaliteit dé leidraad is.

In het Koersplan zijn de visie, missie en waarden van CKC Drenthe beschreven, samen met de ontwikkelopdrachten voor de periode 2021-2025. De titel van het Koersplan, "Samen zichtbaar sterker", geeft aan wat we het belangrijk vinden: het samen doen! Hieronder staat de ambitie uit het Koersplan verwoord:

Ambitie

CKC Drenthe wil kinderen stimuleren in hun ontwikkeling tot gelukkige, zelfstandige en zelfbewuste wereldburgers; mensen die bijdragen aan een waarde(n)volle en duurzame maatschappij. Deze ambitie willen we waarmaken door ons op vier gebieden te ontwikkelen:

- *Christelijk & duurzaam* - Onze christelijke identiteit helpt ons, ons te gedragen als waarde(n)vol mens en als gemeenschap. Zij geeft richting aan onze ambitie, ons concept en ons gewenste handelen.
- *Integraal & breed aanbod* - CKC Drenthe treedt op als eenheid: wij bieden in de kindcentra onderwijs én kinderopvang aan vanuit één organisatie, één team, onder één aansturing, met één visie en vanuit één pedagogisch klimaat.
- *Inclusief & kansrijk* - Kinderen krijgen binnen CKC Drenthe een gelijke, kansrijke start van hun leven, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Ongeacht ondersteuningsbehoefte, achtergrond en/of identiteit.
- *Inspirerend, professioneel & lerend* - Wij zijn een professionele, lerende organisatie. We streven naar persoonlijk meesterschap door zelfkritisch te zijn en door het geven en ontvangen van feedback.

Doelstellingen

Voor de periode 2021-2025 zijn onze belangrijkste doelstellingen:
1. CKC Drenthe wordt door kinderen en CKC-professionals ervaren als een organisatie waar men zich met plezier kan ontwikkelen en/of werken.
2. De kindcentra van CKC Drenthe hebben een integraal karakter: één organisatie, één team, onder één aansturing, met één visie en vanuit één pedagogisch klimaat.
3. De kindcentra van CKC Drenthe hebben pedagogische en educatieve doorgaande lijnen, zowel in opbouw door de tijd, als tussen momenten van formeel en informeel leren.
4. Kinderen en CKC-professionals zijn reflectief op hun eigen handelen en hebben de kennis en de vaardigheden ontwikkeld om feedback te geven en te ontvangen, waardoor ze hun ontwikkeling en/of professionaliteit versterken.
5. CKC Drenthe kent heldere, kwalitatieve besluitvorming met oog voor draagvlak.
6. De kindcentra van CKC Drenthe bieden een kwalitatief aanbod tijdens het informele leren.
7. De kindcentra van CKC Drenthe bieden kwalitatief onderwijs bij de vakken rekenen en taal.
8. Kinderen en CKC-professionals worden gezien en uitgedaagd in hun talenten.

In de periodieke bestuurlijke rapportages (drie keer per jaar) wordt de voortgang ten aanzien van deze doelstellingen verantwoord.

Basiskwaliteit

De normen of KPI's (Key Performance Indicatoren) die we nastreven zijn:

Streefwaarden Key Performance Indicatoren	**Resultaat eind 2023**
Alle kindcentra hebben een basisarrangement van de onderwijsinspectie	97%
Alle kindcentra voldoen aan de kwaliteitseisen van de GGD	90%
Medewerkers, kinderen en ouders waarderen CKC Drenthe minimaal met een 7	Medewerkers: 8,2 (MTO 2023) Kinderen: 8,0 (KTO 2022) Ouders: 7,8 (OTO 2022)
Alle kindcentra hebben op de eindtoets een percentage 1F dat op of boven het landelijk gemiddelde ligt en een percentage 1S/2F dat op of boven de signaleringswaarde ligt (met toepassing correctiewaarde in 2023 en 2024).	1F: 30 kindcentra 1S/2F: 29 kindcentra
Ziekteverzuim onder landelijk gemiddelde; eind 2023 bedroeg dit voor onderwijs 5,8% en voor opvang (welzijn) 8,3%	Onderwijs: 7,3% Opvang: 10,4%
Solvabiliteit (ondergrens <0,30), liquiditeit (ondergrens <0,75) en ratio Weerstandsvermogen – Risico's (ondergrens < 1).	Alle indicatoren boven de signaleringswaarden, zowel voor onderwijs als kinderopvang

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

CKC Drenthe hecht veel waarde aan sociale en milieuaspecten. Daar waar mogelijk leveren we met onze gebouwen een bijdrage aan de energietransitie. Zo zijn zonnepanelen en warmtepompen aangebracht, waarmee de nieuwe gebouwen (bijna) energieneutraal zijn. Nieuwe gebouwen gaan van het gas af en oude gebouwen worden beter geïsoleerd. Ook kinderen worden bewust gemaakt van duurzame keuzes, bijvoorbeeld met behulp van projecten op het gebied van afvalvermindering, meedoen aan de dag van de duurzaamheid of het aangaan van een energy challenge.

In ons Koersplan zijn de van toepassing zijnde Sustainable Development Goals (SDG's) opgenomen, te weten doel 4: Kwaliteitsonderwijs, doel 10: Ongelijkheid verminderen en doel 11: Verantwoorde consumptie en productie. Via de periodieke bestuurlijke rapportages maken we zichtbaar op welke manier deze doelen terug te zien zijn in onze bedrijfsvoering.

VERWIJZING
Hier kunt u het Koersplan 2021-2025 van CKC Drenthe downloaden.
Koersplan 2021-2025 CKC Drenthe.

Besturings-/werkfilosofie College van Bestuur

Wij nemen als bestuurders een leidende positie in. In ons leiderschap tonen wij voorbeeldgedrag en sturen wij op gedrag, passend bij onze leidende principes: vakmanschap, verbinding, vertrouwen, visie en verantwoording. Het Rijnlands denken zit verweven in ons handelen en de cultuur van onze organisatie. Hierdoor creëren wij een stimulerende ontwikkelomgeving voor iedereen. Ons leiderschap sluit aan bij de context en is situationeel, maar in de kern altijd dienstbaar en ondersteunend. Doordat onze organisatie een eenheid is en tegelijk met haar omgeving een complex geheel van factoren, erkennen wij onze afhankelijkheid van elkaar. Wij zoeken daarom binnen kaders samen met anderen voortdurend naar verbeteringen in ons werk en/of slimme(re) manieren van organiseren. Daarbij stellen wij onszelf en anderen de vraag: wanneer zijn we tevreden? We stellen ons bij het samenwerken open voor verschillende perspectieven en streven bij besluitvorming naar eenheid en consensus, waarbij we oog hebben voor continuïteit.
De ambitie en het Koersplan van CKC Drenthe en de werkfilosofie inspireren ons in ons handelen. Daarbij stellen we ons en anderen voortdurend de volgende vraag: "Hoe worden de kinderen hier beter van?"

Toegankelijkheid & toelating

De kindcentra van CKC Drenthe staan midden in de samenleving. Dat betekent dat in principe alle kinderen welkom zijn om bij ons onderwijs of opvang te volgen. Kinderen inschrijven op onze kindcentra betekent meedoen aan alle activiteiten die plaatsvinden vanuit de christelijke identiteit.
Alleen met een goede onderbouwing kunnen wij besluiten een kind niet toe te laten binnen het onderwijs. Dit kan het geval zijn als de school geen passend aanbod kan bieden. Het besluit over toelating van kinderen berust formeel bij het CvB. Het CvB zal toetsen of de procedures zorgvuldig en verantwoord gevolgd zijn en of het besluit van de directie van het kindcentrum voldoet aan zorgvuldige en verantwoorde besluitvorming.

Een belangrijk document is het schoolondersteuningsprofiel (SOP) dat ieder kindcentrum heeft. Hierin beschrijft ieder kindcentrum de ondersteuningsmogelijkheden die het heeft en daarmee de handelingsruimte.

1.3 Dialoog

Belanghebbende organisatie/groep	**Beknopte omschrijving van de samenwerking of dialoog**
INTERN	
• *Kinderen*	Het kind staat centraal! Op onze kindcentra leren we kinderen niet alleen basiskennis, maar ook om samen op te trekken, waardering te tonen voor de ander en verantwoordelijk te zijn voor hun eigen gedrag. Er is sprake van brede ontwikkeling, socialisatie en persoonsvorming. Oudere kinderen geven de kindcentra feedback door middel van tevredenheidspeilingen, sociale veiligheidsonderzoeken en door het voeren van een dialoog binnen de leerlingenraad. Daarnaast zijn de pedagogisch medewerkers en leerkrachten gefocust op het ontvangen van signalen rondom welbevinden en ontwikkeling tijdens hun dagelijkse werk en anticiperen hierop.
• *Personeel*	Informatievoorziening aan personeelsleden verloopt meestal via de directies en in sommige gevallen rechtstreeks via een Teamsomgeving waar alle personeelsleden lid van zijn. Medewerkers geven de kindcentra en de organisatie feedback door middel van tevredenheidspeilingen en overige vragenlijsten. Directeuren en het CvB zijn daarnaast gefocust op het ontvangen van signalen en verhalen rondom welbevinden, professionaliteit en ontwikkeling van medewerkers en anticiperen hierop. Het CvB haalt deze signalen ook actief op, o.a. door één keer per jaar in gesprek te gaan met ieder kindcentrumteam.
• *Medezeggenschap centraal en decentraal*	Op kindcentrumniveau worden de medezeggenschapsorganen betrokken bij het beleid en bij de realisatie van de inzet van middelen. De CKC-brede middelen en het CKC-brede beleid worden besproken met de CKC-raad. Afhankelijk van het onderwerp geven deze medezeggenschapsorganen gevraagd of ongevraagd advies aan de directies of het CvB, of maken ze gebruik van hun instemmingsbevoegdheid.
• *Raad van Toezicht*	Het CvB legt aan de RvT verantwoording af over het gevoerde beleid en de inzet van middelen. Dit gebeurt via frequent geplande vergaderingen en verder o.a. via de periodieke bestuursrapportages (3 keer per jaar). Afhankelijk van het onderwerp voert de RvT een dialoog met het CvB, geeft de RvT gevraagd of ongevraagd advies aan het CvB, of verleent ze goedkeuring aan besluiten conform de statuten.

EXTERN

- *Ouders/verzorgers* — Naast de communicatie op kindcentrumniveau worden ouders/verzorgers op de hoogte gehouden van het reilen en zeilen binnen CKC Drenthe door middel van mededelingen op het ouderportaal (via de directies). Bij uitzondering worden de ouders/verzorgers rechtstreeks schriftelijk geïnformeerd over belangrijke ontwikkelingen. Ouders geven het kindcentrum feedback door middel van tevredenheidspeilingen. Directeuren, overige kindcentrummedewerkers en de medewerkers van het ondersteuningsbureau zijn daarnaast gefocust op het ontvangen van signalen van ouders rondom de ontwikkeling van hun kind(eren) en tevredenheid over de dienstverlening en organisatie, en anticiperen hierop.
- *Donateurs* — Donateurs worden op de hoogte gehouden van het reilen en zeilen binnen CKC Drenthe door middel van online artikelen in de serie 'CKC in Beeld'.
- *De gemeenten in ons werkgebied* — Het bestuur heeft intensief overleg op allerlei niveaus met de zes gemeenten in het werkgebied. Dat kan gaan over huisvesting, de lokale educatieve agenda, het VVE-beleid, enz.
- *Inspectie GGD* — Minstens één keer per jaar voert de GGD onverwachte inspecties uit op de kinderopvanggroepen binnen onze kindcentra. Onderzocht wordt of het pedagogisch klimaat, de werkwijze en de inzet van personeel qua uitvoering en beleid voldoen aan de actuele wet- en regelgeving.
- *Ministerie van OCW* — Het bestuur legt aan het ministerie van OCW verantwoording af over het gevoerde onderwijsbeleid en de inzet van middelen door middel van het jaarverslag.
- *Inspectie v/h Onderwijs* — Minstens één keer in de vier jaar bezoekt de onderwijsinspectie het schoolbestuur en voert verificatieonderzoeken uit op een aantal aangesloten scholen. Onderzocht wordt of het bestuur op zijn scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen. Daarnaast worden er periodiek thema-onderzoeken uitgevoerd op de scholen, zodat iedere school minstens een keer per vier jaar door de inspectie bezocht wordt.
- *Beroepsopleidingen* — Vanuit het bestuur wordt er actief geparticipeerd in het traject 'Opleiden in de School'. Daarnaast is er overleg met de lerarenopleiding Stenden Hogeschool over het curriculum en de begeleiding van beginnende leerkrachten en met de RUG t.b.v. Leonardo. Ook wordt er samengewerkt met het Drenthe College en het Alfacollege (MBO). De samenwerking is gericht op de praktische beroepsontwikkeling van de huidige studenten en het gezamenlijk anticiperen op de toekomstige ontwikkelingen.
- *Samenwerkingsverband* — Vanuit de Wet passend onderwijs is het samenwerkingsverband verantwoordelijk voor een samenhangend geheel aan ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen scholen en de verdeling van de ondersteuningsmiddelen, terwijl de zorgplicht bij de school dan wel het schoolbestuur ligt. Vanuit CKC Drenthe is er intensief overleg met de verschillende SWV's. Afvaardigingen van de verschillende besturen vormen het bestuur van het SWV, waarmee er een gedeelde verantwoordelijkheid ligt voor de gang van zaken binnen het SWV. Ook op leerlingniveau wordt er samengewerkt. Het SWV beslist of een kind een toelaatbaarheidsverklaring krijgt voor het SBO/SO/VSO op voordracht van het ondersteuningsteam van CKC Drenthe.
- *Jeugdzorg* — Op kindniveau wordt er door de kindcentra samengewerkt met partners uit de jeugdzorg, waarvoor kinderen op basis van de jeugdwet geïndiceerd zijn door indicatiestellers van de gemeente en huis- of jeugdarts.
- *Andere kindcentra voor opvang en onderwijs en* — Structureel worden bijeenkomsten georganiseerd om op schoolniveau de verbinding met het voortgezet onderwijs te onderhouden,

het voortgezet onderwijs	met als doel een doorgaande lijn in het funderend onderwijs te realiseren. CKC Drenthe participeert actief in werkgroepen BOVO / 10-14 om een bijdrage aan deze doorgaande lijn te leveren.
• *Externe kinderopvang waar mee samengewerkt wordt*	Op bestuurlijk en lokaal niveau vindt er overleg plaats met organisaties voor kinderopvang waarmee wordt samengewerkt op de kindcentra, waar we de kinderopvang niet in eigen beheer uitvoeren.
• *Collega-besturen*	Het CvB maakt deel uit van meerdere bestuurlijke netwerken, zowel regionaal als landelijk. Op lokaal niveau wordt periodiek afstemmingsoverleg gevoerd.
• *Belangenorganisaties*	CKC Drenthe is lid van de sectororganisatie voor primair onderwijs (PO-Raad), de vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs in Nederland (Verus), de branchevereniging maatschappelijke kinderopvang (BMK) en de vereniging voor toezichthouders in de sectoren onderwijs en kinderopvang (VTOI-NVTK). Deze verenigingen onderhouden namens de besturen het contact met de bonden, de politiek en andere belangenorganisaties.

Samenwerkingsverbanden

De kindcentra van CKC Drenthe maken deel uit van één van drie samenwerkingsverbanden waarbij CKC Drenthe is aangesloten. SWV 20.01 omvat alle schoolbesturen uit de provincie Groningen en de gemeente Noordenveld. In SWV 22.01 zitten alle schoolbesturen uit de gemeente Aa en Hunze, Assen, Midden-Drenthe en Tynaarlo. SWV 22.02 is er voor de schoolbesturen in de gemeenten Emmen en Borger-Odoorn. De besturen binnen een SWV zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het bieden van die passende plek aan leerlingen binnen de regio. Dat kan zijn op een basisschool, maar ook in het speciaal (basis)onderwijs.
Ieder bestuur is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de basisondersteuning, maar wordt daarop ook bevraagd door de samenwerkingsverbanden, door middel van gesprek en delen van deelbegroting/resultaat passend onderwijs (SWV 22.01) of een digitale monitor (SWV 20.01 en SWV 22.02).

Samenwerkingsverband	**Beknopte omschrijving van de vorm van de dialoog of samenwerking en de ontwikkelingen hierin**
SWV 20.01	Het CvB maakt deel uit van de ALV en participeert in het regio-overleg.
SWV 22.01	Het CvB maakt deel uit van het bestuur en de ALV. Daarnaast participeert CKC Drenthe in de werkgroep basisondersteuning, afstemmingsoverleg SBO/SO, afstemming gemeente/zorg, klankbordgroep SWV-onderwijs.
SWV 22.02	Het CvB maakt deel uit van het bestuur. Daarnaast participeert CKC Drenthe in de integrale werkgroep, onderwijsondersteuning-zorg gemeente Borger-Odoorn en de werkgroep "WEL-in-ontwikkeling".

Klachtenbehandeling

CKC Drenthe kent een eigen, onafhankelijke klachtencommissie. Vanaf 2023 wordt deze klachtencommissie ook ingezet voor de kinderopvang. In 2023 zijn er bij de commissie geen klachten ingediend.

Medewerkers of ouders kunnen zich ook rechtstreeks melden bij één van de twee externe vertrouwenspersonen van CKC Drenthe. In het algemeen bieden de vertrouwenspersonen een luisterend oor of treden zij op als mediator. In 2023 zijn de vertrouwenspersonen betrokken geweest bij twaalf situaties die speelden binnen kindcentra van CKC Drenthe. Het ging hierbij onder meer om leerkrachten die zich binnen het kindcentrum niet veilig voelden en om leerkrachten die zich niet goed behandeld voelden. Ook ouders namen contact op met de vertrouwenspersonen, onder meer over een weigering om een kind in te schrijven, de eindtoets, het verloop onder leerkrachten en de gevolgen daarvan voor de leerlingbegeleiding, communicatie vanuit school, kwaliteit van een begeleider, verwijzing naar het speciaal onderwijs en een interne time-out van een kind. Naar aanleiding van enkele situaties is er contact geweest met of melding gedaan bij het CvB.

Het klachtenbeleid van CKC Drenthe kunt u hier downloaden:
Integrale klachtenregeling CKC Drenthe

2. Verantwoording over het gevoerde beleid

2.1 Onderwijs & kwaliteit

Vanuit de visie van CKC Drenthe op onderwijskwaliteit zijn er met de kindcentra doelen afgesproken over onderwijskwaliteit, is er zicht op de kwaliteit en wordt er gestuurd op de verbetering van kwaliteit en innovatie. Er is een stelsel van kwaliteitszorg ingericht dat de basiskwaliteit van het onderwijs en de leerresultaten van de kindcentra bewaakt. De sturing hierop heeft een duidelijke relatie met de visie en het strategisch beleid. Het beleid werkt cyclisch en is zichtbaar op de werkvloer van de kindcentra. Er is een aantal instrumenten dat systematisch gebruikt wordt (managementrapportages, audits, schoolzelf-evaluaties en tevredenheidsonderzoeken), waarmee het bestuur ontwikkelingen volgt en evalueert.

Door het systematisch uitvoeren van interne audits, een strak geplande gesprekscyclus met directies en het uitvoeren en meten van de doelen heeft het bestuur zicht op de onderwijskwaliteit. Trends, kansen en uitdagingen worden in het directienetwerk besproken of per kindcentrum. Er wordt transparant gewerkt met opbrengsten en normen en doelen. Dit maakt dat directies onderling kunnen samenwerken en elkaar kunnen ondersteunen. Hiermee wordt een extra kwaliteitsimpuls gegeven aan het continue verbeteren en innoveren van het onderwijs op de kindcentra.

Het CvB communiceert actief over de kwaliteit van het onderwijs en de ontwikkelingen die gaande zijn. Zij voert interne- en externe dialogen met de RvT, ouders, gemeenten en samenwerkingsverbanden. Daarnaast is er tegenspraak georganiseerd in de CKC-raad.

Algemeen beeld

In 2023 zijn er twee bezoeken van de Inspectie van het Onderwijs geweest: in het eerste kwartaal werden De Lichtbaak en De Marke bezocht. Bij De Marke constateerde de inspectie dat de kwaliteit van het onderwijs voldoende is. Wel kreeg dit kindcentrum een herstelopdracht met betrekking tot. de doelgerichtheid van het aanbod voor burgerschapsonderwijs. Deze opdracht moet voor eind maart 2024 uitgevoerd zijn. In het kwaliteitsonderzoek op De Lichtbaak constateerde de inspectie dat de kwaliteit van het onderwijs onvoldoende is. In het eerste kwartaal van 2024 zal een herstelonderzoek plaatsvinden.

Op 3 november 2023 is het bestuursgesprek geweest met de contactinspecteur. Naar aanleiding van de risicoanalyse die de inspectie had uitgevoerd, is afgesproken dat in het eerste kwartaal van 2024 De Vaart zal worden bezocht. Verder is afgesproken dat er in het eerste kwartaal van 2024 een oriënterend bezoek komt bij de Taalklassen van De Lichtbaak. Vooralsnog zal daar geen kwaliteitsonderzoek plaatsvinden.

In schooljaar 2023/2024 heeft de afdeling Kwaliteit binnen tien kindcentra een audit uitgevoerd. Binnen CKC Drenthe wordt voor deze interne audits gebruik gemaakt van een waarderende manier van auditeren, zodat kindcentra nog meer zicht krijgen op de sterktes en eventuele zwaktes en daarop hun plannen voor schoolontwikkeling kunnen aanpassen. In januari 2024 start een groep van 13 medewerkers met een in company audittraining.

Door het verbinden van professionals in netwerken verhogen we de kennis en vaardigheden van deze professionals en de teams waaraan ze verbonden zijn, teneinde het kwalitatieve aanbod op de kindcentra te vergroten. In 2023 is het integrale netwerk Jonge Kind van start gegaan.

In 2023 hebben alle kindcentra aan de hand van een gemeenschappelijk format, hun integraal kindcentrumplan 2023-2027 opgesteld.

Afgifte toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's)

In 2023 zijn de volgende TLV's afgegeven:

	SBO	SO	SO-HB
SWV 22.01	21	8	4
SWV 22.02	1	0	0
SWV 20.01	0	0	0

Dit is voor alle drie de samenwerkingsverbanden vergelijkbaar of onder de aantallen van het jaar ervoor.

Externe rapporten

Jaarlijks ontvangen kindcentra vanuit het NRO (Nationaal Regie-orgaan Onderwijsonderzoek) een rapportage over hun kindcentrum. Het NRO maakt gebruik van vrij beschikbare data over het onderwijs, met als doel input te leveren op basis waarvan kindcentra hun onderwijs kunnen verbeteren. De rapportage levert vergelijkingen op m.b.t. de eigen locatie, het landelijk gemiddelde en scholen die vergelijkbaar zijn qua leerlingenpopulatie en schoolkenmerken (voorspelde referentiewaarde). Bij het berekenen van deze voorspelde referentiewaarde wordt rekening gehouden met een groot aantal kenmerken, zoals het inkomen van ouders, migratieachtergrond, eenoudergezinnen, maar ook met de denominatie van de school, schoolgrootte en urbanisatiegraad. In onze kwaliteitscyclus zit de rapportage in de waarneemfase. De kindcentra nemen deze analyse mee in hun kindcentrumplan.

Voor de zicht op de kwaliteit van de kindcentra heeft het voor CKC Drenthe geen meerwaarde om jaarlijks op basis van deze data een stichtingsbreed overzicht te maken. Het combineren van de data van alle kindcentra laat zien dat CKC Drenthe op alle gebieden niet afwijkt van het landelijk gemiddelde. Analyses op kindcentrumniveau hebben wel meerwaarde omdat zicht op de populatie ervoor zorgt dat het onderwijs daarop beter is afgestemd.

Tevredenheidsonderzoeken

In het eerste kwartaal van 2023 zijn de resultaten van de in 2022 afgenomen oudertevredenheidsonderzoeken geanalyseerd. De tevredenheidsonderzoeken zijn integraal afgenomen en hebben dus betrekking op zowel kinderopvang als onderwijs binnen het kindcentrum. Uit het afgenomen oudertevredenheidsonderzoek is gebleken dat de ouders over het algemeen tevreden zijn met hun kindcentrum (7.8). CKC Drenthe scoort hiermee (nagenoeg) gelijk aan de benchmark primair onderwijs (7.7):

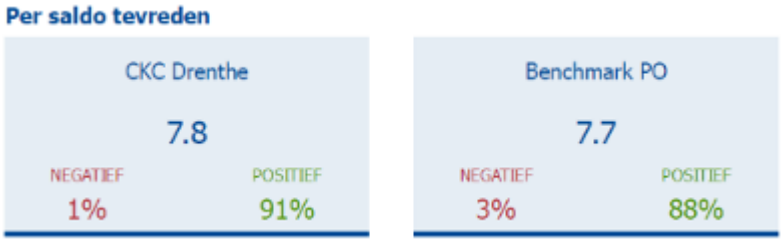

Ouders zijn (zeer) tevreden over: de peuteropvang, de dagopvang, de sfeer, de leerkracht en de BSO. Aandachtspunten zijn de algemene ontwikkeling en de communicatie. Onderwijs wordt in het algemeen gezien als verbeterpunt. Als we daar nader op inzoomen, dan blijkt dat ouders het meest ontevreden zijn over de aspecten: wijze van toetsen, voldoende aandacht voor leerlingen met problemen en voldoende uitdaging voor leerlingen die goed kunnen leren. Ondanks het feit dat de sfeer als sterk punt naar voren komt, zijn ouders minder tevreden over het optreden tegen pesten. Hierop zijn in 2023 de volgende interventies ingezet:

- In gesprekken met de IB-er/KC-er heeft het ondersteuningsteam specifiek aandacht besteed aan de afstemming van het onderwijs op de kinderen die juist meer of minder aankunnen binnen de basisondersteuning, om zo het bewustzijn hierover te vergroten.
- Binnen het netwerk Pedagogisch Klimaat is het antipestbeleid binnen de kindcentra een van de belangrijke thema's geweest waarover samen en van elkaar geleerd is.

Onderwijsresultaten

Voor een overzicht van de onderwijsresultaten van de kindcentra verwijzen wij naar scholenopdekaart.nl. In het schooljaar 2023-2024 worden de opbrengsten van de kindcentra beoordeeld op basis van de eindtoetsen van 2021, 2022 en 2023. Hierbij wordt door de inspectie nog rekening gehouden met het gegeven dat de resultaten in het schooljaar 2020-2021 beïnvloed zijn door corona. De inspectie past bij het beoordelen van de resultaten een correctiewaarde toe. In de praktijk betekent dit dat het percentage kinderen dat de referentieniveaus 1F en 2F/1S behaalt, 2% lager mag liggen dan de signaleringswaarde om nog boven de risicolijn (onvoldoende score op eindopbrengsten) uit te komen. Vanuit het totaaloverzicht kunnen we stellen dat alle locaties, berekend over de jaren 2021, 2022 en 2023 boven deze correctiewaarde scoren op 1F (het fundamentele niveau). Op één kindcentrum na, geldt dit ook voor het streefniveau (2F/1S). Hoewel we tevreden zijn over deze resultaten, zijn we alert als een kindcentrum een jaar onvoldoende eindopbrengsten heeft. Naast kortdurende intensieve interventies voor groep 8, om de eindopbrengsten van dat jaar te verhogen richten we ons op gerichte, duurzame interventies om de eindopbrengsten te verhogen. Deze zijn pas na één of twee jaar zichtbaar in de resultaten.

Kindcentra met tijdelijk onvoldoende eindopbrengsten analyseren de oorzaken, waarna gerichte interventies worden gepleegd. Kindcentra worden hierbij ondersteund door de afdeling Kwaliteit.
Feitelijk vinden wij dat alle locaties, afgezet tegen hun schoolweging, voldoende eindopbrengsten moeten kunnen genereren. Uit ervaring blijkt echter dat in de afgelopen jaren, op steeds wisselende locaties, (externe) soms onvoorziene ontwikkelingen van invloed zijn op de prestaties van de kinderen en/of het handelen van de leerkrachten. Daarnaast maken ook kleinere locaties onderdeel uit van de stichting. In kleine groepsaantallen zijn individuele resultaten van grotere invloed op het totaal.

U kunt hier het volledige inspectierapport downloaden van het laatstgehouden 4-jaarlijks onderzoek: Inspectierapport 2019 CKC Drenthe onderwijs

Passend onderwijs

Passend onderwijs is gericht op het creëren en borgen van de ondersteuning van kinderen van 4-13 jaar door de inzet van professionals in de kindcentra (Ondersteuningsteam, Kwaliteitscoordinatoren, onderwijsassistenten, plusklasleerkrachten). Dit in optimale samenwerking met preventieve en cumulatieve zorg, zodat kinderen zich optimaal ontwikkelen en sociaal en emotioneel gedijen binnen het kindcentrum. Naast het optimaliseren van de kwaliteit van de basisondersteuning wordt ook de doorgaande lijn in de ondersteuning van kinderen van 0-13 jaar verder uitgewerkt.
Door de inzet van de middelen voor passend onderwijs voorkomen we (langdurig) thuiszitten en zorgen we voor optimale ondersteuning voor leerlingen om alleen daar waar geen andere mogelijkheden zijn te verwijzen. Deze doelen hangen samen met:

- de doelstellingen zoals deze zijn geformuleerd voor onderwijs. De basis voor passend onderwijs wordt gevonden in goed onderwijs aan alle kinderen;
- afspraken binnen de samenwerkingsverbanden m.b.t. de kwaliteit van de basisondersteuning (BAO) en de extra ondersteuning (SBO/SO);
- afspraken over een dekkend netwerk en het voorkomen van thuiszitters.

Met het uitgezette beleid kunnen we inspelen op de steeds verdere integratie van en de samenwerking tussen onderwijs en opvang en tussen onderwijs en jeugdzorg.

De middelen voor het vormgeven van het passend onderwijs ontvangen we van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs zoals genoemd bij de verbonden partijen. De allocatie ervan vindt plaats volgens het allocatiebeleid zoals dat geldt binnen het financiële beleid van CKC Drenthe. Dat wil zeggen dat alle kindcentra de middelen ontvangen en een deel afdragen voor centrale ondersteuning en faciliteringen. Onderstaand overzicht geeft nadere duiding van inzet als ook de allocatie in 2023.

Baten Passend Onderwijs	€ 2.600.000			
Totaal baten passend onderwijs		€ 2.600.000		
Centrale kosten passend onderwijs				
Centraal expertiseteam	€ 780.000			
		€ 780.000	30%	
Decentrale kosten passend onderwijs				
Budget voor kindcentra	€ 1.663.669			
Plusklassen	€ 255.000			
Leerlijn Uitzonderlijk Hoogbegaafden	€ 180.000			
Speciaal Basis Onderwijs	€ 70.500			
		€ 2.169.169	83%	
Totaal kosten passend onderwijs		€ 2.949.169		
Resultaat passend onderwijs		€ -349.169		

Uit dit overzicht blijkt dat er meer kosten worden gemaakt voor het bieden van passend onderwijs dan ervoor wordt ontvangen en dat 83% van deze kosten worden ingezet onder decentrale regie.

2.2 Mens en Organisatie

Inzet personeel 2023

Van de 739 medewerkers bij onderwijs waren erin 2023 642 in vaste dienst (86,87%). In 2023 was 71,6% van de inzet (in fte's) bij onderwijs in dienst als leraar en 28,4% als onderwijsondersteunend personeel. Hieronder vallen onder andere onderwijsassistenten, leraarondersteuners, conciërges en administratief medewerkers. De resterende 8% betreft de categorie management/directie (CvB, kindcentrumdirecteuren, adjunct-directeuren en afdelingsdirecteuren).

De vervanging van afwezige medewerkers onderwijs wordt bemiddeld door SLIM Personeelsbemiddeling. Medewerkers uit onze eigen vervangingspool worden daarvoor ingezet. In 2023 is weer vol ingezet op uitbreiding van de vervangingspool en deze is opnieuw gegroeid. Op 31 december 2023 bestond de vervangingspool uit 30,84 fte (56 medewerkers). Doordat het verzuim opnieuw gestegen is, blijven de dekkingspercentages nagenoeg hetzelfde. Streefdoel van 98% dekkingspercentage blijft niet haalbaar. Daarom is er focus gezet op verbeteren van de dienstverlening van SLIM Personeelsbemiddeling door middel van het intensiveren van de relatie en het formuleren van KPI's, zodat hierop gestuurd kan worden. Verder wordt er ingezet om de vervangingsbehoefte terug te dringen door het ziekteverzuim te verlagen.

Dekkingspercentage
CKC Drenthe kalenderjaar 2023

Weergegeven cijfers betreffen een momentopname, enkele marges moeten worden aangehouden.

Periode	Aantal ingevulde dagdelen	Aantal niet vervulde dagdelen	Totaal aantal dagdelen (ingevuld + niet vervulde)	Dekkingspercentage
01-2023	1194	114	1308	91,3%
02-2023	1342	295	1637	82,0%
03-2023	1675	221	1896	88,3%
04-2023	1229	52	1281	95,9%
05-2023	1587	60	1647	96,4%
06-2023	1454	129	1583	91,9%
07-2023	1014	64	1078	94,1%
08-2023	357	0	357	100,0%
09-2023	1053	25	1078	97,7%
10-2023	1084	82	1166	93,0%
11-2023	1672	261	1933	86,5%
12-2023	1234	179	1413	87,3%
Totaal :	14895	1482	16377	91,0%

Het ziekteverzuimpercentage is gedefinieerd als het totaal aantal ziektedagen in procenten van het totaal aantal beschikbare kalenderdagen. CKC Drenthe hanteert kalenderdagen omdat dit gebruikelijk is bij onafhankelijke onderzoeken, waardoor er goed vergeleken kan worden met landelijke gemiddelden in de sector.

Het gemiddelde verzuimcijfer bij CKC Drenthe onderwijs was in 2022 8,16%. Het landelijk gemiddelde was 6,5%. In 2023 ligt het gemiddelde verzuimcijfer bij CKC Drenthe onderwijs op: 9,09%. Er zijn nog geen benchmarkgegevens beschikbaar voor primair onderwijs over 2023, wel is er beeld bij een gemiddelde ultimo september 2023 voor de hele sector onderwijs. Dat gemiddelde ligt op 5,5%.

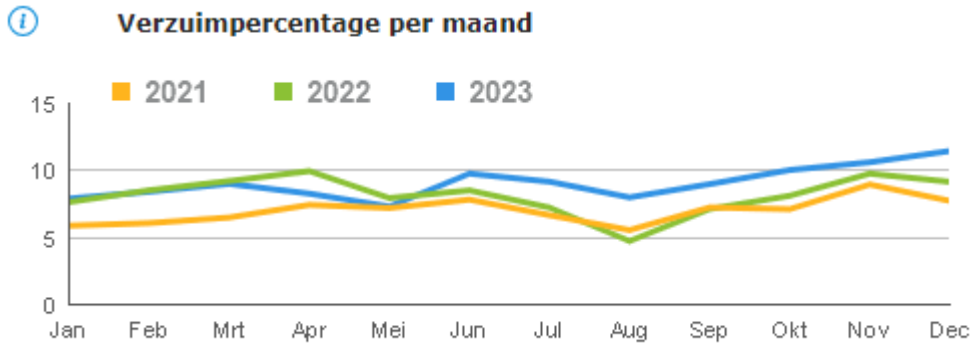

Strategische verkenning

De spanningen op de arbeidsmarkt zijn ten opzichte van 2022 onverminderd aanwezig. Het medewerkerstekort dat aanvankelijk vooral leraren betrof, breidt zich ondertussen uit naar alle functiecategorieën. De in voorgaande jaren ingezette acties hebben in 2023 een vervolg gehad op de volgende wijze:

- Contacten met MBO's en PABO's over curriculum, stageplaatsen, werving & selectie bij studenten en uitbreiding van het aantal eindstages zodat we snel deze potentiële nieuwe medewerkers in dienst kunnen nemen. Ook in 2023 hebben we alle netwerken en bijeenkomsten waar deze doelgroep zich bevindt bezocht en hebben we ons actief gepositioneerd en wervende gesprekken gevoerd.
- Er is veel aandacht voor onboarding om te zorgen dat vanaf positionering de potentiële werknemers gevolgd en gemonitord worden en met hen contact wordt gehouden. In 2023 is gestart met het organiseren van informele bijeenkomsten voor nieuwe medewerkers. Deze bijeenkomsten worden minimaal twee keer per jaar georganiseerd en staan in het teken van elkaar ontmoeten en de mogelijkheid om meer informatie te krijgen over de stichting.

- Versterking begeleiding starters, doorgaande lijn met begeleiding stagiaires. Er is door de werkgroep startende medewerkers gewerkt aan een beleidskaart om te zorgen voor structurele begeleiding voor alle startende medewerkers en ondersteuning van leidinggevenden van deze startende medewerkers. De verwachting is dat de beleidskaart in 2024 definitief wordt vastgesteld. Ook heeft er een aantal startende leerkrachten deelgenomen aan de pilot Lesson Study van Windesheim.
- We blijven onderzoeken welke mogelijkheden er zijn met betrekking tot secundaire arbeidsvoorwaarden. Hierbij denken we aan uitbreiding van mogelijkheden binnen de werkkostenregeling, opvang van de kinderen van eigen medewerkers. Deze onderzoeken lopen nog. Voor 2024 is de smartwatch toegevoegd aan de fiscale uitruilregeling.
- Uitzetten van (wervings-)acties zoals: aantrekkelijkheid vacatures vergroten, verbeteren zichtbaarheid CKC Drenthe op de arbeidsmarkt door eigen 'werken bij'-website, Applicant Tracking System (ook helpend bij professionaliseren van proces), filmpjes over werken bij CKC Drenthe vanuit het perspectief van de invaller, starter, oudere medewerker, etc., open dagen voor potentiële nieuwe collega's, speeddaten voor potentiële nieuwe collega's en workflow van vacature tot indiensttreding optimaliseren en integraal vormgeven. Hier is een eerste aanzet mee gemaakt in 2022. In Q4 van 2023 is de overstap van Visma naar AFAS voorbereid. In AFAS is een workflow ingericht, zodat de nieuwe medewerker via AFAS de gegevens voor de indiensttreding digitaal kan aanleveren. Dit zorgt (hopelijk) voor minder administratiedruk voor de nieuwe medewerker. We merken de impact van onze zichtbaarheid en krijgen hierop positieve reacties vanuit de markt. We zullen hier dus onverminderd op blijven inzetten.
- Vergroten bewustwording arbeidsmarktontwikkelingen en belang integrale aanpak bij kindcentrumdirecties. Dit is een transitie en veranderende mindset die steeds meer vorm krijgt. Het integraal denken komt steeds beter naar voren. Dit merken wij ook tijdens strategische personeelsmanagementgesprekken met leidinggevenden. Ook dit is een proces wat aandacht blijft behoeven in 2024.

In 2023 hebben we de inzet op arbeidsmarktverkenning gecontinueerd en hebben we ingezet op strategische personeelsplanning, onder meer door forecasting op de kindcentra samen met de directeuren, en goed werkgeverschap. Extern hebben we nog meer het voortouw genomen op het gebied van het positioneren van onderwijs in de regio, we hebben de samenwerkingsverbanden met opleidingen geïntensiveerd met het oog op toekomstige medewerkers en we hebben ons ingezet om voorop te lopen in zichtbaarheid en het positioneren van onze organisatie in de regio.

Strategisch personeelsbeleid

De ingezette koers om het goede gesprek te voeren met elkaar om uiteindelijk tot de juiste persoon op de juiste plek te komen en de kwaliteit te kunnen leveren zoals de ambitie omschrijft, heeft meer vorm gekregen in opgetekend beleid: hoe willen wij dat wij met elkaar zorgen voor de optimale personeelsinzet. In 2023 zijn de directeuren tijdens het directienetwerk en een werksessie getraind om het goede gesprek te kunnen voeren. In 2024 wordt hier, tijdens het directienetwerk van april, een vervolg aan gegeven. Doel hiervan is het verhogen van de medewerkerstevredenheid en het werkgeluk, het verlagen van de ervaren werkdruk en het (ziekte)verzuim, alsmede betere en gerichtere inzet op groei, ontwikkeling, doorstroom en ambassadeurs bij uitstroom.

Sociale veiligheid

CKC Drenthe heeft het beleid op het gebied van sociale veiligheid vastgelegd in het 'Veiligheidsplan CKC Drenthe'. Dit beleidsplan is een integraal beleidsplan voor (sociale) veiligheid voor alle CKC kindcentra. Het beleidsplan richt zich op alle vormen van agressie, geweld, seksuele intimidatie, discriminatie en pesten, die binnen of in de directe omgeving van het kindcentrum kunnen voorkomen. Daarnaast is in dit beleidsplan ook het beleid rond de fysieke veiligheid verwerkt.
CKC Drenthe streeft naar een leef- en leerklimaat waarin medewerkers en kinderen zich veilig voelen en zich positief verbonden voelen met het kindcentrum. Een positieve sociale binding met het kindcentrum vormt een belangrijke voorwaarde voor een zo optimaal mogelijk werkklimaat voor het medewerkers en leerklimaat voor de kinderen.
Het sociale veiligheidsbeleid heeft als doel alle vormen van agressie, geweld, seksuele intimidatie, discriminatie en pesten binnen of in de directe omgeving van de kindcentra te voorkomen en daar waar zich incidenten voordoen adequate maatregelen te treffen om verdere escalatie te voorkomen.

De wettelijke verplichtingen
Bij het ontwikkelen van het beleid ten aanzien van sociale veiligheid is rekening gehouden met de verplichtingen volgens de Arbeidsomstandighedenwet, de wet Kinderopvang, de CAO voor het Primair Onderwijs (Statuut Sociaal Beleid) en de onderwijsinspectie. Volgens artikel 12 van de Arbeidsomstandighedenwet werken werkgevers en werknemers bij de uitvoering van het beleid samen. Het CvB, de directie en de medewerkers zijn samen verantwoordelijk voor de uitvoering van ons beleid met betrekking tot (sociale) veiligheid. Het CvB zorgt in de eerste plaats voor het opzetten van algemeen beleid voor de hele organisatie en voor een adequate overlegstructuur. Directeuren en de medewerkers zorgen voor de uitvoering van het beleid. Het plan van aanpak wordt in overleg met de CKC-raad vastgesteld.
Volgens artikel 11.5 lid 1 van de CAO PO stelt de werkgever in overleg met de medzeggenschap het beleid vast dat gericht is op het realiseren van een gezonde en veilige leer- en werkomgeving binnen de instelling, bedoeld voor alle geledingen. De werkgever evalueert jaarlijks het gevoerde beleid. Het huidige beleid wordt in 2024 herzien.

2.3. Bedrijfsvoering

Ontwikkelingen huisvesting

In 2022 zijn de meerjarenonderhoudsplannen van de gebouwen waarvan het juridisch eigendom bij ons ligt geactualiseerd. Daarbij is aan de voorkant meegegeven dat er plannen worden opgesteld die we kunnen en willen uitvoeren, realistisch en passend bij het huisvestingsbeleid. Het doel hiervan is om aansluiting te creëren tussen plan en uitvoering teneinde effectieve inzet van middelen te vergroten. Deze actie is onvoldoende uitgevoerd en wordt herzien in 2024. In 2023 zijn de voorbereidingen getroffen (onder regie van control en met een zorgvuldig geselecteerde partij) om alsnog het gewenste resultaat te verkrijgen.

Op een aantal locaties zijn de voorbereidingen van (ver)nieuwbouwprojecten getroffen:
- Beatrix in Beilen;
- De Tol in Zuidlaren;
- School 59 in Nieuw Buinen.

Daarnaast is er op een aantal locaties sprake van voorbereidingen op uitbreiding:
- De Holtenhoek in Vries;
- De Wegwijzer in Westerbork;
- De Wingerd in Bovensmilde;
- De Wegwijzer in Tweede Exloërmond.

De tijdelijke opvanglocatie voor Oekraïense kinderen in Papenvoort is verhuisd naar een groter gebouw dat permanent beschikbaar is voor onderwijs. Het ondersteuningsbureau was het eerste kwartaal van 2023 in een tijdelijke kantoorruimte gehuisvest in verband met het verduurzamen, passend inrichten en courant maken van de kantoorruimte aan de Groningerstraat. Per 1 april is het verduurzaamde en verbouwde kantoor weer in gebruik.

Het integraal huisvestingsplan van de gemeente Borger Odoorn is vastgesteld. Het integraal huisvestingsplan van de gemeente Assen is in de afrondende fase.

Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen

Duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen zijn onderdeel van het integrale beleid en is een van de uitgangspunten in het besluitvormingsproces. Dit krijgt steeds meer vorm en uit zich onder andere in:

- Investeren in goed werkgeverschap waar een vitaal personeelsbestand onderdeel van het hogere doel is.
- Duurzame huisvesting, met inzet op gezond binnenklimaat en energieneutraal waar mogelijk.
- Inkopen bij duurzame leveranciers, in het programma van eisen bij aanbestedingsprocedures is duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen opgenomen als kwaliteitseis aan de leverancier.
- Stimuleren klantnabij inkopen om daarmee transport te beperken.

In de aanbestedingstrajecten die in 2023 hebben plaatsgevonden (schoonmaak en meubilair) hebben duurzaamheid een duidelijke plek gekregen in de beoordeling.

Opstellen begroting

Met de begroting voor 2023 is een aanzet gegeven aan de kanteling van de organisatie, zodat meer ruimte ontstaat voor de kindcentra om invulling te geven aan het Koersplan: eigenaarschap op locatieniveau. Het kalenderjaar 2023 was het eerste jaar dat er ervaringscijfers waren op het gewenste niveau waarmee we ons voordeel gaan doen voor de toekomst. Hiermee is meer aansluiting te maken op de kindcentrumplannen. De begroting 2023 is een begroting geweest waarbij decentralisatie is ingezet om eigenaarschap op kindcentrumniveau te faciliteren. Doordat de kindcentrumdirecteuren voorheen budgethouder waren van een relatief klein deel van de totale exploitatie, is de begroting 2023 opgesteld door de controller. Input over gewijzigd beleid werd opgehaald uit de organisatie, daarnaast werd op basis van vergelijkende cijfers een begroting opgeteld met als leidraad: decentralisatie. Ontschotten van budgetten en regie op inzet middelen kindnabij. Ofwel het faciliteren in financiele middelen van de integraal eindverantwoordelijke kindcentrumdirecteur.

Om te komen tot de begroting 2024 is er in 2023 voor het eerst gewerkt met een zogenaamde kaderbrief. Hierin is geduid hoe het proces er uitziet, welke kaders en uitgangspunten als basis dienen voor de begroting en de allocatie eruit ziet.

Vanuit visie, via formatie komt de totale begroting tot stand. In proces ziet dat er als volgt uit:

1. Per kindcentrum opstellen van het kindcentrumplan (2023-2027), en vervolgens het jaarplan inclusief begroting met als zwaartepunt formatie.
2. Opstellen begroting (met als bron de kindcentrumplannen), rekening houdend met gewijzigd beleid, voortschrijdend inzicht en aansluiten op gewijzigde wet- en regelgeving.
3. Opstellen (bestuursformatie)plan

Allocatie van middelen

De volledige bekostiging is beschikbaar voor het kindcentrum. De kosten die nodig zijn om de centrale kosten te dekken worden doorbelast aan de kindcentra. De jaarrekening is opgebouwd uit alle afzonderlijke exploitaties van de kindcentra en een afzonderlijke voor de centrale kosten. De centrale kosten worden toegerekend aan de kindcentrabegrotingen, door middel van een verdeling op basis van de door het Rijk toegekende (normatieve) bekostiging.

In principe geldt dat de exploitaties van de kindcentra sluitend moeten zijn, inclusief de doorbelaste centrale kosten. De transitieperiode (invulling geven aan het koersplan) en het effect van de wijze van bekostigen binnen Onderwijs (specifiek het Nationaal Programma) maakt dat er verschuivingen plaatsvinden in jaar van verantwoording baten en lasten en dus schommeling in resultaten. Hiermee rekening houdend werken we in meerjarenperspectief toe naar een sluitende begroting op gebied van going concern, waarbij over de vier jaren heen het benodigd weerstandsvermogen (om risico's te dekken) te allen tijde beschikbaar is.

Centrale kosten

Onder centrale kosten vallen alle kosten die worden gerealiseerd onder regie van het CvB en de directie van het ondersteuningsbureau. Deze zijn te specificeren in:

1. Standaard/basis facilitering en ondersteuning en advies vanuit de materiedeskundigen van het ondersteuningsbureau:
    - Loonkosten CvB en ondersteuningsbureau;
    - Organisatiekosten administratie, beheer en bestuur (centrale administratie/inkoop/contractmanagement).
2. De risico's die op locatieniveau niet kunnen worden gedragen en maatregelen om deze te voorkomen:
    - Dotatie voorziening groot onderhoud;
    - Preventiekosten uitval (coaching/scholing o.i.d.);
    - Loonkosten (ziekte)vervanging.

Ontwikkelingen

- Het ministerie van OCW heeft aangegeven dat de voorziening huisvesting per 2023 verantwoord moet worden via de Raad voor Jaarverslaggeving. Deze komt tot uiting in de jaarrekening en heeft een stelselwijziging tot gevolg.
- De 'Wet vereenvoudiging bekostiging primair onderwijs' is per 1 januari 2023 in werking getreden. De korting op de bekostiging die het ministerie van OCW dientengevolge heeft toegepast heeft geleid tot een rechtszaak. De uitslag van de rechtszaak (en het al dan niet alsnog ontvangen van de gekorte bekostiging) volgt naar verwachting medio juni 2024.
- De NPO-bekostiging is beëindigd in 2023, de inzet die ermee gemoeid loopt nog door. Volgens de regeling is dit mogelijk tot en met schooljaar 2024/2025 (afhankelijk van de beschikbare middelen).
- Groei van (veelal) tijdelijke doelfinanciering. Deze vorm van aanvullende bekostiging heeft een aantal negatieve effecten:
    - Relatief veel overhead en daardoor minder effectieve inzet van middelen.
    - Tijdelijke inzet (tijdelijke personeelscontracten) daar waar gezien personeelskrapte en onderwijsvraagstuk juist behoefte is aan duurzame inzet.
- Integraal werken en toch gescheiden boekhoudingen; vereenvoudiging met recht aan redelijk- en billijkheid.
- Per 1 januari 2024 stappen we over op een ander ERP-oplossing en insourcen we de personeels- en salarisadministratie; de wens bestaat om dynamischer te sturen op de ontwikkelingen binnen de begroting gedurende het jaar. Op deze wijze kunnen we beter anticiperen op mee- of tegenvallers, bijv. op het gebied van kosten voor ziektevervanging, huisvestingslasten, enz. en kunnen we de ruimte binnen de begroting optimaal benutten. We zullen onze informatiesystemen en onze processtructuren hierop gaan aanpassen in lijn met ons Koersplan. De gekozen ERP-oplossing en het insourcen van de personeels- en salarisadministratie is daarin een voorwaardelijke stap geweest.
- Ten einde onze middelen effectief en duurzaam in te zetten, reflecteren we vanuit ons Koersplan steeds vaker op de mate waarop we professioneel en duurzaam ondernemen: wat verwachten we van ons eigen handelen? Wat en hoe kopen we in? Welke prestatieafspraken leggen we vast en waar houden we onze leveranciers aan?

Treasurybeleid

Het treasurystatuut dat is geactualiseerd in 2020 heeft aan de basis gelegen van de activiteiten op gebied van treasury. Hierbij is onderscheid gemaakt in het beleid ten aanzien van publieke en private middelen. Voor de publieke middelen gelden de uitgangspunten van de 'Regeling beleggen en lenen' van OCW als belangrijkste voorwaarden. In 2021 zijn de publieke liquide middelen geparkeerd bij het ministerie van Financiën (via de regeling schatkistbankieren) om zodoende geen negatieve rente over deze gelden te betalen wanneer die situatie van toepassing is. De private liquide middelen staan verspreid over een aantal bankrekeningen bij verschillende banken. Het beleid is in 2023 ongewijzigd voortgezet.

Uitstaande beleggingen en leningen
CKC Drenthe heeft, met uitzondering van de onderlinge rekening courant verhouding tussen Onderwijs en Kinderopvang, geen beleggingen of leningen uitstaan.

U kunt hier het treasurystatuut van CKC Drenthe downloaden**:** Treasurystatuut CKC Drenthe onderwijs

Aanbesteding

In 2023 hebben er Europese aanbestedingen plaatsgevonden voor schoonmaak en meubilair. Daarnaast zijn er jaarcontracten gesloten (levering leermiddelen). Deze contracten zijn in 2022 geëvalueerd, wat heeft geresulteerd in een nieuw jaarcontract voor 2023.

Nationaal Programma Onderwijs
De middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs zijn toegekend aan en ingezet op de kindcentra waarvoor ze zijn ontvangen. Bij aanvang van de projectperiode (in 2021) is hiertoe op alle kindcentra een schoolscan uitgevoerd. De NPO-plannen zijn in afstemming met medewerkers gemaakt, waarbij de personeelsgeleding van de MR moest instemmen. In alle gevallen hebben de MR-en ingestemd met de plannen. Op inhoud worden de ingezette programma's in het schooljaar 2023-2024 afgerond.

Interventies
Om de resultaten te bevorderen, zijn waar nodig ook een aantal stichting brede acties ingezet. De interventies die in 2022 ingezet zijn, zijn in 2023 bestendigd en deels afgerond. Hierbij gaat het om de volgende acties:

- Het integraal kwaliteitsplan is in gebruik genomen. Het auditteam werkt volgens de werkwijze opgenomen in dit kwaliteitsplan. Dit is voor alle kindcentra inzichtelijk.
- Alle kindcentra hebben eigen ambities opgesteld voor rekenen en taal die passen bij de eigen schoolweging. Op basis van de trendanalyses die gemaakt worden, zijn deze ambities in sommige gevallen aangescherpt.
- Naast de netwerken voor rekenen, taal en pedagogisch klimaat, is het netwerk Jonge Kind gestart. De netwerken bieden ruimte voor het onderling versterken van vakdidactische en -inhoudelijke kennis, met en van elkaar leren, intervisie én het zicht krijgen op en analyseren van stichting brede trends en ingezette (effectief gebleken) interventies.
- Alle intern begeleiders hebben de mogelijkheid gekregen de opleiding 'Van IB-er naar kwaliteitscoördinator te volgen'.
- Waar gewenst is bestuurlijke onderwijskundige ondersteuning intensiever ingezet op locaties die net niet in aanmerking komen voor ondersteuning vanuit het landelijke programma Goed Worden Goed Blijven+ (GWGB+), maar daar wel behoefte aan hebben.

Welke resultaten zien we?
De resultaten op de basisvakken zijn in het begin van het jaar geanalyseerd. Over het algemeen kan uit de trend tussen juli 2022 en februari 2023 geconcludeerd worden dat CKC-breed de resultaten voor rekenen, begrijpend lezen en spelling gestegen zijn op de kindcentra. Voor technisch lezen is de keus gemaakt om de resultaatanalyse voor de M-toetsen voor dit moment achterwege te laten, omdat door de verscheidenheid van afgenomen toetsen onvoldoende betrouwbare gegevens beschikbaar zijn om een goed onderbouwde analyse te kunnen maken. In het schooljaar 2022-2023 heeft het onderwijs weer op de kindcentra plaatsgevonden en is lesuitval meer uitzondering dan regel geweest (zeker ten opzichte van voorgaande jaren). De effecten van het onderwijs weer op de kindcentra, de interventies vanuit de NPO gelden en de tijd die door de kindcentra besteed is aan gerichte interventies op taal, rekenen en lezen zijn terug te zien in de stijging van de resultaten. Kindcentra hebben o.a. ingezet op het gebruik maken van specialisten die binnen de kindcentra aanwezig zijn. Specialisten zijn ingezet bij het versterken van het schoolbrede aanbod, het vastleggen van afspraken op kwaliteitskaarten en het delen van specifieke vakkennis. Ook binnen de netwerken Taal en Rekenen hebben coördinatoren van verschillende kindcentra elkaar gevonden om kennis te delen en met en van elkaar te leren.

Inzet middelen
Ultimo 2023 zijn alle NPO middelen ontvangen. Over de beschikkingsperiode (2021-2023) is er € 6.680.930 ontvangen, waarvan € 1.684.188 in 2023. Ultimo 2023 is er € 5.243.434 ingezet, waarvan € 1.971.748 in 2023. In 2023 heeft NPO een negatief effect op het financiële resultaat. Er is, door de positieve financiële resultaten op NPO in 2021 en 2022 nog een bestemmingsreserve beschikbaar met een saldo van € 1.437.495.

Van de totale uitgaven in 2023 ad € 1.971.748 is € 70.392 (3,6%) uitgegeven aan personeel niet in loondienst. Dit betreft de inhuur van extern personeel op een kindcentrum om daar de capaciteit op niveau te krijgen om de beoogde interventie te organiseren.

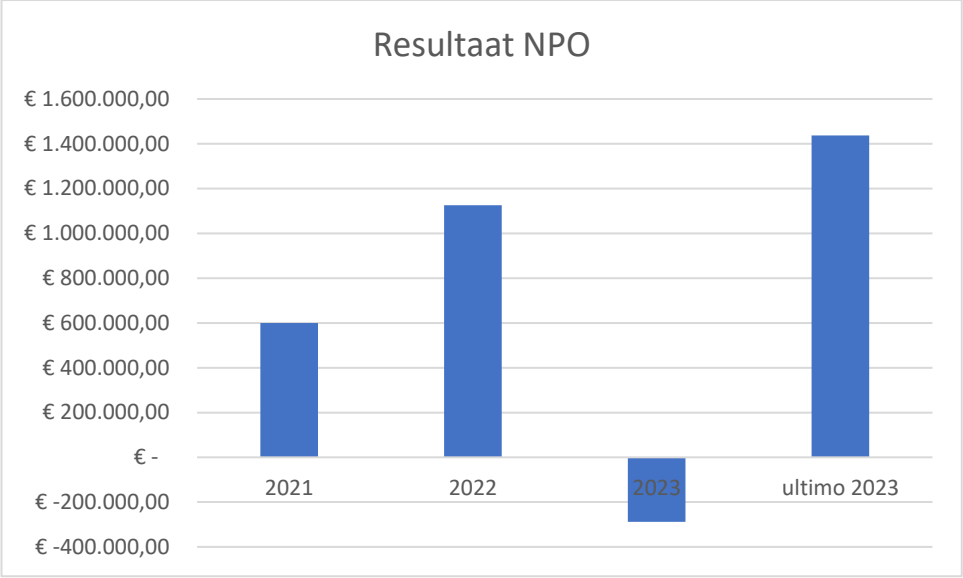

Onderwijsachterstandenmiddelen

De middelen die wij ontvangen voor onderwijsachterstanden worden toegekend aan de kindcentra waarvoor deze worden ontvangen; oftewel allocatie vindt plaats op basis van schoolscores van het CBS. Deze gelden worden over het algemeen ingezet op formatie, en dus toegevoegd aan het financiële kader van de formatie. Hierdoor ontstaat er (meer) ruimte voor individuele begeleiding/kleinere klassen.

Middelen prestatiebox

De middelen van de prestatiebox zijn toegevoegd aan de totale middelen die CKC Drenthe in 2023 heeft ontvangen. Deze middelen dragen o.a. bij aan het onderwijs aan hoogbegaafden, de plusklassen, scholing en aan leerlingvolgsystemen (toetsen).

Werkdrukmiddelen

Middelen die we hebben ontvangen voor het tegengaan van de werkdruk worden toegekend aan de kindcentra waarvoor deze worden ontvangen en daar in overleg met de teams ingezet. De middelen zijn volledig ingezet voor personele kosten.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetswijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd. Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/23. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op ca. 2 miljoen euro.

Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen. De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts "een boekhoudtechnische correctie is aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging". De overgang naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De circa 2 miljoen euro waar we recht op hebben, kunnen we niet inzetten voor onze kinderen en moeten we interen op het vermogen. Dit vermogen is echter beschikbaar om risico's op te vangen en projectmatige impulsen te geven aan de kwaliteit van onze organisatie in de breedste zin van het woord. Kortom, de korting van de bekostiging gaat ten koste van de kwaliteit van ons onderwijsproces en de facilitering daarvan.

Vandaar dat 230 schoolbesturen, waaronder CKC Drenthe, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen n.a.v. de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met ruim 220 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog, uitspraak wordt verwacht op 27 maart 2024.

Langlopende verplichting:

- Energiecontract;

Naleving rechtmatigheid

Meer-ogenprincipe
De bedrijfsvoering van CKC Drenthe is ingericht volgens het "meer-ogenprincipe". Dat betekent dat meerdere personen nodig zijn om nota's te voldoen. Degene die de factuur klaarzet, kan niet de betaling verrichten. Er is een procuratieschema waarin de rechten van de personen vastliggen.

Inkoop- een aanbestedingsbeleid
Het inkoop- en aanbestedingsbeleid is gebaseerd op de meest relevante wet- en regelgeving. Zo zijn in 2023 diverse aanbestedingen uitgevoerd (zie verder bij 'aanbesteding').

Financiële scheiding onderwijs en kinderopvang
CKC Drenthe verzorgt onderwijs en kinderopvang. Het is niet toegestaan publieke onderwijsmiddelen te gebruiken voor kinderopvang. Derhalve heeft CKC Drenthe twee gescheiden administraties. Daarnaast worden alle kosten die gemaakt zijn gedurende het jaar door onderwijs ten behoeve van kinderopvang door middel van verrekening rechtgetrokken.

Verbonden partijen

- Stichting CKC Drenthe Kinderopvang
- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO 22.01
- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO 20.01
- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO 22.02

Er hebben in 2023 transacties plaatsgevonden tussen de Stichting CKC Drenthe Kinderopvang en de Stichting CKC Drenthe Onderwijs. Deze zijn zowel tussentijds als aan het eind en na afloop van het kalenderjaar verrekend.

In totaal is er over 2023 voor ca €2.600.000 aan subsidie ontvangen vanuit de samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs. In onderstaand overzicht is een specificatie naar Samenwerkingsverband opgenomen:

SWV PO 22.01:	€ 2.376.711
SWV PO 22.02	€ 241.892
SWV PO 20.01	€ 28.464

2.4 Risico's en risicobeheersing

Intern risicobeheersingssysteem

Raad van Toezicht en College van Bestuur
CKC Drenthe is een stichting met een RvT en een CvB. In de Statuten en in het Bestuurs- en Managementstatuut is de scheiding tussen bestuur en intern toezicht vormgegeven. CKC Drenthe houdt zich aan de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs (november 2020), de Governance Code Kinderopvang 2019 en aan de code-goed-toezicht van de VTOI NVTK (december 2020).

Managementrapportages onderwijs en kinderopvang
Met een vaste frequentie worden er vanuit het ondersteuningsbureau integrale managementrapportages voor onderwijs en opvang opgesteld waardoor het CvB inzicht heeft op de ontwikkelingen en hier adequaat op kan sturen. De RvT kan door middel van deze rapportages haar toezichthoudende rol vervullen. Daarnaast leggen raadsleden werkbezoeken af aan kindcentra. De managementrapportages worden ook ter informatie aangeboden aan de directies van de kindcentra CKC-raad.

Externe risico-inventarisatie
In 2021 is er een risico-inventarisatie uitgevoerd door een externe partij om onze risico's in beeld te brengen en te kwalificeren. Enerzijds om te beoordelen of beleidsaanpassingen nodig zijn en anderzijds om te beoordelen of het weerstandsvermogen op voldoende niveau is. De conclusie was dat de risico's uitgedrukt in euro's (waarbij kans * impact is meegenomen in de onderliggende berekening) ruimschoots zijn gedekt in ons weerstandsvermogen. De inventarisatie wordt nog als actueel beschouwd, omdat de omstandigheden van de risicogebieden niet noemenswaardig zijn gewijzigd.

Aanbevelingen externe accountant en overige partijen
Het CvB, ondersteund door afdelingsdirecteuren en stafmedewerkers, bewaakt tevens de opvolging van de door de externe accountant en eventuele overige partijen gedane aanbevelingen op het gebied van interne beheersing en rapporteert hierover aan de RvT.

Toetsing beleidsafspraken
Het CvB toetst of beleid tot stand komt in lijn met de visie en het daaruit ontstane koersplan en controleert de uitvoering van beleidsafspraken op de kindcentra en binnen de organisatie. Zij monitort hierbij op risico's. Deze toetsing en monitoring vindt op verschillende momenten en manieren plaats:

- Binnen de organisatie en op de kindcentra vindt dataverzameling en afstemming plaats voor analyse en bijstelling van beleid;
- De kindcentrumdirecties schrijven twee keer per jaar een managementrapportage met een beschrijving van de ontwikkelingen in het kindcentrum;
- Het CvB bezoekt de locaties minimaal twee keer per jaar tijdens de bespreking van de managementrapportages van de kindcentra. Dit wordt gecombineerd met een teambijeenkomst en een functioneringsgesprek;
- Daarnaast vinden de maandelijkse vergaderingen plaats van de directies (centraal of in regio's) waar ook het CvB deels of geheel bij aanwezig is;
- Het CvB vergadert maandelijks met de afdelingsdirecteuren over organisatieontwikkelingen;
- De stafmedewerkers van financiën en M&O hebben een paar keer per jaar een overleg met de individuele directies. Daarnaast bestaan er klankbordgroepen voor bedrijfsvoering, M&O en Kwaliteit.
- De afdelingsdirecteuren monitoren vanuit beschikbare data of er zich risico's binnen kindcentra of in de organisatie voordoen en attenderen directeuren en het CvB hierop.

Het CvB is van mening dat het gehele stelsel van interne beheersing voldoende garanties geeft voor het rechtmatig en doelmatig realiseren van de doelstellingen van de stichting. Dit wordt bevestigd door de accountant.

Belangrijkste risico's

Wet- en regelgeving
Onze visie is integraal (opvang en onderwijs) opgezet. Oog voor iedereen waarbij een doorgaande lijn voor kinderen de basis is. Dit vraagt om intensief samenwerken, integrale teams. Vanuit wet- en regelgeving gezien betreffen opvang en onderwijs echter twee afzonderlijke domeinen, met eigen regels en

bekostigingsachtergrond. Dit vormt een beperking in het goede doen voor onze kinderen en een risico voor het bereiken van onze doelen.

Subsidieconfetti – Landelijk bestuur
Om duurzaam en effectief goed onderwijs te organiseren is het van belang om zicht te hebben op de (ontwikkeling van de) beschikbare middelen. In de basis is er te weinig bekostiging om rust in te bouwen in de onderwijsorganisatie. Dit wordt voor een deel opgevangen met tijdelijke en ad hoc subsidies. Het feit dat er sprake is van onvoldoende basisbekostiging is een risico an sich. Dat er vervolgens ad hoc aanvraagbekostiging wordt aangeboden waarmee 'gaten' worden gedicht, vormt een extra risico.

Arbeidsmarktkrapte
In Nederland is er in het algemeen sprake van een tekort aan leerkrachten en pedagogisch medewerkers dat naar verwachting ook verder oploopt. In Drenthe is het tekort vooralsnog minder groot dan in andere delen van het land. Maar ook wij moeten rekening houden met een verdere afname van het beschikbare aantal leerkrachten vanwege de vergrijzing en ontgroening. Een tekort aan pedagogisch medewerkers, kwaliteitscoördinatoren en directeuren is al wel merkbaar en leidt tot (tijdelijk) openstaande vacatures. CKC Drenthe zal daarom ook voor de toekomst ideeën uitwerken om door middel van goed werkgeverschap, talentontwikkeling en gecombineerde functies zoveel mogelijk medewerkers te (blijven) binden aan onze organisatie.

Ziekteverzuim
Hoog verzuim is ongunstig voor elke organisatie, maar ook zeker voor CKC Drenthe. De continuering en kwaliteit van het primaire proces en de mogelijkheden op het gebied van vervanging staan hierbij onder druk. Tevens geeft te hoog verzuim financiële risico's. Binnen CKC Drenthe is ten opzichte van 2022 (8,16%) het gemiddelde verzuimcijfer gestegen naar 9,09% in 2023, en daarmee verder af van de streefwaarde van maximaal 5%.

Vervangingsproblematiek
Op dit moment speelt de vervangingsproblematiek een grote rol, uiteraard mede versterkt door het te hoge ziekteverzuim en de krapte op de arbeidsmarkt. Naast bovengenoemde maatregelen op gebied van het lerarentekort en het ziekteverzuim en de extra inspanningen die collega's momenteel leveren door groepen op te vangen, extra te werken, etc. zullen we ook steeds creatiever moeten kijken hoe we tekorten op gebied van vervanging kunnen opvangen. Een voorbeeld is de mogelijkheid om lesbevoegde kunstenaars in een kindcentrum in te zetten waar vervanging nodig is voor een dag.

Krimp
Binnen onze regio wordt de komende jaren een lichte krimp verwacht met betrekking tot de leerlingaantallen, doordat er sprake is van vergrijzing en ontgroening. Een vermindering van aantal leerlingen levert minder rijksbijdragen op. We zullen de personele bezetting en voorzieningen moeten blijven afstemmen op deze demografische ontwikkelingen om financiële risico's te voorkomen. Het ontwikkelen van versterkt strategisch personeelsbeleid is hiervoor cruciaal. Tevens zullen we voortdurend streven naar versterking van ons marktaandeel door het bieden van kwalitatief en aantrekkelijk onderwijs en opvang. Overigens hebben we sinds 2021 te maken met een kleine geboortegolf en daardoor in 2022 een periode van relatief veel baby's in de opvang, die de krimp (tijdelijk en gedeeltelijk) opvangt.

Kleine kindcentra (in relatie tot verwachte krimp)
Bij de kleine kindcentra hebben we te maken met risico's op het gebied van continuïteit en kwaliteit van onderwijs. Deze risico's komen voort uit de kwetsbaarheid van weinig medewerkers en veel uit te voeren taken. Daarnaast heeft uitval van medewerkers direct gevolgen voor de basisbezetting van het team. Aansluitend kan ook de herziening van de bekostiging consequenties hebben voor het voortbestaan van kleine scholen. Tot slot zijn de beperkte mogelijkheden tot sociale contacten voor kinderen een punt van aandacht.

Kansengelijkheid
Verwachtingen van leerkrachten en pedagogisch medewerkers en thuissituaties van kinderen hebben invloed op de ontwikkelkansen en het uitstroomniveau van kinderen. Binnen onze regio signaleren we dat kinderen niet altijd hun potentieel bereiken.

Inclusiever onderwijs in relatie tot SO/SBO
De komende jaren zullen we, mede gevoed vanuit landelijk beleid, verder ontwikkelen richting inclusiever onderwijs. Deze ontwikkeling vraagt om inzet op professionalisering en organisatie van onderwijs. Tegelijkertijd zien we een stijging in het deelnamepercentage van het SO en SBO. Dat betekent dat vanuit de samenwerkingsverbanden er meer gelden naar het SO/SBO moeten en er minder naar het regulier onderwijs kan gaan. Dit vormt een risico: het inzetten van de ontwikkeling vraagt om middelen, terwijl deze minder beschikbaar komen.

Bedrijfsvoering algemeen
- Onderbezetting binnen de afdelingen M&O en bedrijfsvoering.
- Kwetsbaarheid van systemen.
- Inrichting en aansluiting van ICT-systemen (m.b.t. privacy en beveiliging).

Conflict
Zoals hierboven toegelicht is CKC Drenthe samen met 220 andere schoolbesturen in beroep gegaan bij de rechtbank Midden-Nederland tegen de beslissing op bezwaar van de minister inzake de wijziging in de bekostigingssystematiek; de uitspraak is naar verwachting medio juni 2024.

3. Verantwoording financiën onderwijs

Dit hoofdstuk bevat de verantwoording over de financiële staat van CKC Drenthe (onderwijs). Het geeft de belangrijkste financiële gegevens weer en is los van de jaarrekening te lezen. De eerste paragraaf gaat in op ontwikkelingen in meerjarig perspectief, de tweede paragraaf geeft een analyse van de staat van baten en lasten en de balans en in de laatste paragraaf komt de financiële positie aan bod.

3.1 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

Leerlingen

Aantal leerlingen	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
	1 oktober 2021	01-02-2022	1 februari 2023	1 februari 2024	1 februari 2025	1 februari 2026
Totaal aantal leerlingen	5.308	5.319	5.339	5.249	5.282	5.231

In bovenstaande tabel (waar het aantal leerlingen is getoond per nieuwe peildatum, ofwel 1 februari van het genoemde jaar) zien we een lichte groei in aantal leerlingen voor 2023 (op peildatum 1-2-2022).

Afhankelijk van de locatie van onze kindcentra zien we verschillen in de mate waarop kindcentra krimpen of groeien. Dit hangt af van een aantal factoren, bijvoorbeeld van de demografische ontwikkelingen in de wijk of het dorp waar het kindcentrum staat; de beschikbaarheid van voorzieningen; de mate waarin de ouders de kwaliteit van het kindcentrum waarderen en de mate van belang dat ouders hechten aan identiteitsrijk onderwijs en opvang. We hebben geen directe invloed op de demografische ontwikkelingen. Wel op ons marktaandeel door te blijven streven naar hoge kwaliteit van ons onderwijs, onze opvang en onze dienstverlening. We blijven vanuit financiële overwegingen door middel van strategisch personeelsbeleid en bedrijfsvoering anticiperen op de leerlingontwikkeling. Het marktaandeel voor het protestants-christelijk onderwijs (t.o.v. alle overige denominaties gezamenlijk) in 2023 is als volgt:

Marktaandeel Gemeente	Marktaandeel in % per 1-2-2023	Ten opzicht van 5 jaar gemiddelde
AA en Hunze	7,7%	-0,3%
Assen	38,2%	1,9%
Borger-Odoorn	36,4%	1,1%
Midden-Drenthe	41,9%	0,5%
Noordenveld	15,5%	-2,3%
Tynaarlo	34,3%	0,5%
Totaal CKC Drenthe	33,85%	74,0%

FTE

Formatie	Realisatie 2022	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
Fte Directie	34,60	34,51	31,55	30,13	30,13	30,13
Fte Onderwijzend Personeel	319,60	339,10	328,63	319,85	305,78	289,74
Fte Onderwijs Ondersteunend Personeel	86,00	94,89	86,03	83,73	80,05	75,84
Fte Totaal	440,20	468,50	446,20	433,71	415,96	395,71

Het aantal fte's laat een stijging zien ten opzichte van 2022 op onderwijzend en onderwijs ondersteunend personeel. Deze stijging heeft beperkt te maken met groei binnen de organisatie en meer als (tijdelijke) extra investering. Met ingang van 2024 is er een terugloop te zien op formatie, passend bij het aantal leerling aantal.

3.2 Staat van baten en lasten en balans

Exploitatie	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Verschil 2023 <-> 2022	Verschil 2023 begroot/reali-satie
3. Baten									
3.1 Rijksbijdragen OCW	42.735.677	43.138.000	45.233.424	45.012.084	43.490.498	43.629.690	43.326.081	2.497.747	2.095.424
3.2 Overige overheidsbijdragen	775.649	979.000	659.819	593.000	568.000	568.000	568.000	-115.830	-319.181
3.5 Overige baten	315.146	368.000	721.782	315.475	225.691	226.962	60.000	406.636	353.782
Totaal baten	43.826.472	44.485.000	46.615.025	45.920.559	44.284.189	44.424.652	43.954.081	2.788.553	2.130.025
									0
4. Lasten									0
4.1 Personele lasten	36.642.726	36.604.000	40.852.527	41.239.011	37.571.136	37.182.599	36.967.713	4.209.801	4.248.527
4.2 Afschrijvingen	1.047.604	946.000	1.263.518	1.297.350	1.340.245	1.222.737	1.015.942	215.914	317.518
4.3 Huisvestingskosten	2.528.515	3.370.000	3.672.767	3.163.491	3.153.491	3.153.491	3.153.491	1.144.252	302.767
4.4 Overige instellings-lasten	2.780.075	3.571.000	3.394.350	3.052.000	3.045.600	3.045.600	3.045.600	614.275	-176.650
Totaal lasten	42.998.920	44.491.000	49.183.162	48.751.852	45.110.471	44.604.427	44.182.746	6.184.242	4.692.162
									0
Saldo baten en lasten	827.552	-6.000	-2.568.137	-2.831.293	-826.282	-179.775	-228.665	-3.395.689	-2.562.137
									0
5. Saldo financiële baten en lasten	-15.341	-28.000	316.242	285.000	285.000	285.000	285.000	331.583	344.242
									0
Resultaat	**812.211**	**-34.000**	**-2.251.895**	**-2.546.293**	**-541.282**	**105.225**	**56.335**	**-3.064.106**	**-2.217.895**
									0
waarvan inzet NPO-resul-taat	*1.171.621*	*63.000*	*-309.405*	*-1.290.626*	*-247.245*			*-1.481.026*	*-372.405*
Regulier resultaat	***-359.410***	***29.000***	***-1.942.490***	***-1.255.667***	***-294.037***	***105.225***	***56.335***	***-1.583.080***	***-1.971.490***

In de begroting 2023 is uitgegaan van *going concern*. In grote lijn is te stellen dat de afwijking in het resultaat toe te rekenen is aan extra inzet om implementatie van het Koersplan te realiseren. Dit komt tot uiting in extra inzet op basis van bestuursbesluiten. Dit zijn bewuste (materiële) overschrijdingen met inzicht op financiële impact. Daarnaast is er ook extra ingezet op personeel (zowel in- als extern) om de kwaliteit te verbeteren en continuïteit te borgen (bij ziekte en/of verloop van sleutelposities). Deze besluiten zijn intentioneel genomen, maar zijn niet vooraf doorgerekend op financiële impact. Er is geïntervenieerd met oog voor de inhoud en vanuit het besef dat een alternatief op (termijn) meer kost.

De verklaring voor de belangrijkste verschillen van het resultaat in het verslagjaar t.o.v. de begroting is:

- Hogere rijksbijdragen door:
  - Aanpassing van de normatieve bekostigingsvariabelen ter dekking van de cao-aanpassingen (€ 400.000)
  - Hogere overgangsbekostiging, in de begroting is gerekend met een negatief effect ad € 520.000, in werkelijkheid is er € 90.000 gerealiseerd. De impact is daarmee € 610.000 positief.
  - Aanvullende bekostiging in verband met groei (€ 240.000), meer subsidie NPO (€ 170.000), subsidie Basisvaardigheden (€ 180.000) en meer bijzondere bekostiging asielzoekers en vreemdelingen (€ 60.000)
  - Hogere bijdragen vanuit samenwerkingsverbanden ad € 380.000.
  - Subsidie impuls en innovatie voor bewegingsonderwijs (€ 42.000)

- De lagere overige overheidsbijdragen en de hogere overige baten heffen elkaar grotendeels op. In de begroting is vrijval van projectgelden als overige overheidsbijdragen opgenomen. In de werkelijkheid zijn deze als projectgelden verantwoord, welke onder de rubriek 'overige baten valt'.

- Hogere personeelslasten worden voornamelijk veroorzaakt door de extra inzet van personeel. In de begroting is, op basis van formatieplan en prognose, uitgegaan van een gemiddelde inzet van 439,8 fte tegen een gemiddelde kostprijs van € 80.000. In werkelijkheid is de gemiddelde inzet 468,5 fte tegen een gemiddelde kostprijs van € 82.300. Dat maakt een afwijking van de begroting op loonkosten ad € 3.400.000. Daarnaast is meer gebruik gemaakt van extern personeel (op directie, projecten en bestuursfunctie), wat leidt tot een afwijking van € 650.000. Ook is er meer ingezet op professionalisering. Een groot deel van de extra inzet is toe te schrijven aan het implementeren van het Koersplan. Daarnaast heeft de sturing en monitoring op inzet formatie in 2023 te weinig aandacht gehad. Om wel op financiele koers te blijven en de gestelde ambities te realiseren, ligt er een opdracht voor het bestuursformatieplan 2024/2025.

- Hogere afschrijvingslasten worden veroorzaakt door het feit dat in de begroting is gewerkt met beoogd gewijzigd beleid dat niet is doorgevoerd. In de begroting is gerekend met bestaande afschrijvingen vanuit het uitgangspunt dat nieuwe investeringen per 1 januari na moment van aanschaf starten met afschrijven.

- De hogere onderhoudslasten zijn te duiden door extra inzet op Klister en Scharmhof (updaten) waarvoor geen ruimte was binnen het meerjarenonderhoudsplan en wel nodig om de gewenste uitstraling van het gebouw te geven.

- De overige instellingslasten vallen lager uit dan begroot. Per saldo is dit te duiden door het lager uitvallen van de kosten op voor leermiddelen.

De belangrijkste ontwikkelingen in de meerjarenbegroting zijn de bekostiging (subsidieconfetti) en inzet op personeel. De eindstreep van de NPO-periode is in zicht en zoals het er nu voorstaat is de subsidie volledig ingezet na schooljaar 2024/2025. Op 31 december 2023 is het saldo van de bestemmingsreserve NPO € 1.600.000.

3.3 Meerjarenbalans

Balans	Realisatie 2022	Stelsel-wijziging	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
1. Activa							
1.2 Materiële vaste activa	6.628.663		8.822.430	8.972.223	8.416.978	7.839.240	7.408.298
1.3 Financiële vaste activa	0		0	0	0	0	0
Vaste activa	6.628.663		8.822.430	8.972.223	8.416.978	7.839.240	7.408.298
1.5 Vorderingen	1.143.078		1.333.408	310.000	310.000	310.000	310.000
1.6 Effecten	0		0	0	0	0	0
1.7 Liquide middelen	13.098.602		10.947.267	8.339.707	8.413.670	9.345.633	9.623.910
Vlottende activa	14.241.680		12.280.675	8.649.707	8.723.670	9.655.633	9.933.910
Totale activa	20.870.343		21.103.105	17.621.930	17.140.648	17.494.873	17.342.208
Waarvan gebouwen en terreinen	1.824.979		1.824.979	2.733.402	2.501.861	2.271.571	2.042.514
2. Passiva							
2.1 Eigen vermogen	11.954.142	-2.751.264	6.950.983	4.377.849	3.836.567	3.941.792	3.998.127
2.2 Voorzieningen	2.311.225	2.751.264	5.481.103	6.910.225	6.970.225	7.219.225	7.010.225
2.3 Langlopende schulden	0		0	0	0	0	0
2.4 Kortlopende schulden	6.604.976		8.671.019	6.333.856	6.333.856	6.333.856	6.333.856
Totale passiva	20.870.343	-	21.103.105	17.621.930	17.140.648	17.494.873	17.342.208
Waarvan voorziening gebouwonderhoud	1.789.142		4.993.535	5.432.352	5.756.279	6.152.232	6.517.503

In de meerjarenbalans is de ontwikkeling van het vermogen opvallend. Door de nieuwe regeling op verslaglegging van de voorziening, waarbij de componentenbenadering dient te worden toegepast, heeft er in 2023 een stelselwijziging plaatsgevonden. De aanvulling van de voorziening tot het niveau conform de berekening op basis van de componentenbenadering wordt rechtstreeks onttrokken uit het eigen vermogen. Het effect hiervan op de kengetallen is groot (zie onderstaande paragraaf). In liquide middelen en vermogen is een dalende lijn te zien die zich stabiliseert in 2026. Om dit te bereiken zal in 2024 bijgestuurd moeten worden op resultaat, aangezien bij het opstellen van de begroting uitgegaan is van een (bijna) sluitende begroting.

3.4 Financiële positie

Kengetallen

Financiële kengetallen	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Signalering
Solvabiliteit 2: (eigen vermogen+voozieningen) / totaal vermogen	0,68	0,59	0,64	0,63	0,64	0,63	< 0,30
Weerstandsvermogen: eigen vermogen / totale baten	0,27	0,15	0,09	0,09	0,09	0,09	< 0,05
Liquiditeit (current ratio): volttende activa / kortlopende schulden	2,16	1,42	1,37	1,38	1,52	1,57	< 0,75
Rentabiliteit: resultaat / totale baten	0,02	-0,05	-0,06	-0,01	0,00	0,00	< 0,00
Reservepositie: normatief- / werkelijk publiek eigen vermogen	2,20	1,82	1,39	1,29	1,32	1,34	> 1,00
Netto werkkapitaal: (vlottende activa - kortlopende schulden) / totale baten	0,17	0,08	0,05	0,05	0,07	0,08	< 0%
Huisvestingsratio: (huisvestingslasten+afschrijving gebouwen) / totale lasten	0,06	0,08	0,07	0,07	0,07	0,08	> 10%

De financiële kengetallen hebben te leiden onder de stelselwijziging. Het extra vermogen dat nodig is om de voorziening groot onderhoud op niveau te hebben op 31 december 2023 is direct ten laste van het eigen vermogen gebracht. Dit in combinatie met het negatieve resultaat heeft gezorgd voor een ontwikkeling van de reservepositie van een (vanuit het perspectief van risicobeheersing) uitstekende 2,2 naar een ruim voldoende 1,85. Dit kengetal daalt naar een voldoende niveau vanaf 2024. Dat is boven de gestelde signaleringsgrens maar onder de ambitie van CKC Drenthe en daarmee ligt er een opdracht voor 2024.

De rentabiliteit in 2023 en 2024 is negatief, waarbij (zoals al eerder gezegd) op het resultaat van 2024 wordt bijgestuurd naar aanleiding van de ontwikkelingen 2023, waar extra en inhaalinvesteringen gedaan om op gewenst niveau te komen, passend bij de kwalitatieve ambities in het Koersplan. In 2024 zal de balans weer gevonden moeten worden om ook de financiële ambities te realiseren.

Kasstroomoverzicht

		2023		2022
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo Baten en Lasten	-2.568.137		827.552	
		-2.568.137		827.552
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	1.263.518		1.047.604	
Mutaties voorzieningen	418.615		266.092	
		1.682.133		1.313.696
Veranderingen in vlottende middelen:				
Vorderingen (-/-)	-190.330		1.120.825	
Schulden	2.066.041		1.069.445	
		1.875.711		2.190.270
Ontvangen interest	-		-	
Betaalde interest (-/-)	316.242		-15.341	
		316.242		-15.341
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten:		**1.305.949**		**4.316.177**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen in MVA (-/-)	-3.461.134		-2.059.513	
Desinvesteringen in MVA	3.850		-	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten:		**-3.457.284**		**-2.059.513**
Mutatie liquide middelen		**-2.151.336**		**2.256.664**
Beginstand liquide middelen	13.098.602		10.841.939	
Eindstand liquide middelen	10.947.267		13.098.602	
Mutatie liquide middelen		-2.151.336		2.256.663

Vermogenspositie

Met ingang van 2020 is er door de Inspectie van het onderwijs een signaleringswaarde voor mogelijke bovenmatige publieke reserve ingevoerd. Deze signaleringswaarde komt voor CKC Drenthe uit op 0,42. Dat wil zeggen dat er geen sprake is van bovenmatig publiek eigen vermogen. Uit de berekening van de reservepositie kunnen we stellen dat het vermogen op niveau is om continuïteit te borgen.

Ontwikkeling van het resultaat/de rentabiliteit

Binnen CKC Drenthe streven we ernaar dat ons vermogen passend is om onze risico's te dekken zodat de continuïteit van ons onderwijs gewaarborgd is. In 2021 is er een risico-inventarisatie uitgevoerd en in 2023 is deze inventarisatie geactualiseerd. Een van de beoogde resultaten is het kunnen beoordelen of het weerstandsvermogen op gewenst niveau is. Ofwel of we de risico's die we niet kunnen vermijden kunnen dekken vanuit het vermogen. Zodat we mede vanuit dat oogpunt kunnen sturen op groeiend vermogen, stabilisatie of dat er ruimte is om (tijdelijk) aanvullend te investeren. De conclusie is dat we onze risico's meer dan voldoende kunnen dekken. Het negatieve resultaat van 2023 maakt wel dat we bijsturen in 2024 op een positiever resultaat dan begroot. Om de financiele ambitie in de meerjarenbegroting te kunnen realiseren.

4. Jaarverslag Raad van Toezicht

Inleiding

CKC Drenthe wordt gevormd door de stichting Christelijke Kindcentra Drenthe en stichting CKC Drenthe Kinderopvang. In de statuten van beide stichtingen is bepaald dat de raden van toezicht van beide stichtingen uit dezelfde personen bestaan (personele unie). Waar in dit verslag wordt gesproken over de raad van toezicht (RvT) wordt bedoeld: de RvT van de stichting die het betreft.

De RvT heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het college van bestuur (CvB). De RvT ziet erop toe dat de doelstellingen worden behaald die wettelijk en maatschappelijk van CKC Drenthe mogen worden verwacht en dat de algemene gang van zaken plaatsvindt op een te verantwoorden wijze. Daarnaast ziet de RvT erop toe dat het college van bestuur de stichtingen op adequate wijze bestuurt op het gebied van onderwijs, opvang, kwaliteit, huisvesting, financiën, bedrijfsvoering en identiteit. Ook bewaakt de RvT dat onder bestuur van het CvB geen beleid wordt gevoerd of praktijken plaatsvinden die onwettig zijn, in strijd zijn met de statuten, in strijd zijn met de gangbare ethische opvattingen of het gezond verstand. De RvT gebruikt een eigen toezichtsvisie, toezichtskader en de code Goed Bestuur van de PO-Raad, de Governancecode Kinderopvang en de Code Goed Toezicht als leidraad voor zijn toezichthoudende taak.

Gedurende 2023 heeft de RvT geen signalen ontvangen, noch via de accountant of anderszins, dat zich integriteitsconflicten hebben voorgedaan, niet bij de bestuurders, niet bij de directeuren en ook niet bij medewerkers van stichting CKC Drenthe Onderwijs en stichting CKC Drenthe Kinderopvang.

Omvang en samenstelling

De RvT bestaat uit zes leden met een zittingstermijn van vier jaar. Zij treden af volgens een door de RvT vastgesteld rooster. Ze zijn herbenoembaar voor een tweede termijn van vier jaar. De samenstelling van de RvT is zodanig dat de leden onafhankelijk en kritisch kunnen opereren ten opzichte van elkaar en het CvB. Leden van de RvT vertegenwoordigen verschillende expertisegebieden: kwaliteit van onderwijs en kinderopvang, mens en organisatie, financieel, ondernemerschap en juridisch. Een overzicht van functies en nevenfuncties en het rooster van aftreden van de RvT-leden is opgenomen aan het slot van dit hoofdstuk.

Per 1-1-2024 heeft Bram Goudkuil vanwege regulier aftreden de RvT verlaten. De RvT is hem dankbaar voor zijn inzet en inspiratie bij de werkzaamheden van de RvT en voor zijn rol bij het tot stand brengen van CKC Drenthe, als resultaat van de fusie van Conod en COG Drenthe.

Met het oog op het vertrek van Bram Goudkuil heeft de RvT in het laatste kwartaal van 2023 een nieuw lid geworven. Dit heeft geresulteerd in de benoeming per 1-1-2024 van mevrouw Leandra Lok tot lid van de RvT. De benoeming is door de remuneratiecommissie voorbereid, in samenspraak met het CvB en de CKC-raad.

Benoeming interim bestuurder

In het voorjaar van 2023 werd bekend dat een van de leden van het tweehoofdige CvB per 1 juli CKC Drenthe zou gaan verlaten wegens de aanvaarding van een functie elders. De RvT heeft zich naar aanleiding hiervan tijdens twee extra vergaderingen in eigen kring beraden op de gewenste samenstelling van het CvB: hoe zou gezien de stand van de organisatie het CvB moeten zijn samengesteld? Concreet ging het daarbij om de vraag of het college uit twee bestuurders zou moeten blijven bestaan, of dat zou kunnen worden

volstaan met een eenhoofdig CvB. De RvT heeft, in samenspraak met de zittend bestuurder, een extern adviseur onderzoek laten doen naar deze vraag. Dit heeft geresulteerd in een advies, dat is besproken met de zittend bestuurder en met de CKC-raad. Op basis hiervan heeft de RvT geconcludeerd dat ook voor de komende periode een tweehoofdig CvB de meest wenselijke vorm is.

Om de periode tot aan de benoeming van een nieuw, vast CvB-lid te overbruggen heeft de RvT in overleg met de zittend bestuurder en na positief advies van de CKC-raad in juni 2023 besloten Aldert Hoksbergen te benoemen tot interim bestuurder van beide stichtingen van 1 juli 2023 tot 31 juli 2024. Voorafgaand aan de benoeming heeft een toets op eventuele belangenverstrengeling plaatsgevonden. Hieruit bleek dat er van eventuele belangenverstrengeling geen sprake was.

Reguliere werkzaamheden

In 2023 kwam de RvT vijf keer bijeen voor een regulier overleg. De overleggen van de RvT werden in bilateraal overleg voorbereid door de voorzitter van de RvT en het CvB. Voorafgaand aan elk RvT-overleg had de RvT een voorbereidend overleg. Hierbij werd de agenda doorgenomen en werden de belangrijkste onderwerpen in het overleg gemarkeerd.

De agenda van de RvT-overleggen kent een vaste structuur. In het eerste deel worden de verslagen, de mededelingen en de rondvraag behandeld. In het tweede en grootste deel staat een thema centraal. Aan de volgende thema's werd gedurende het jaar aandacht besteed:

- medewerkerstevredenheid;
- instandhouding kleine scholen;
- bestuurlijk jaarplan 2023-2024;
- duurzame samenwerking in de regio.

Het derde deel van de agenda wordt besteed aan de behandeling van financiële en kwaliteitsrapportages. Deze stukken worden voorbereid in de commissie financiën en de commissie kwaliteit. Hier worden de resultaten kritisch gemonitord en waar nodig in het RvT-overleg aan de orde gesteld. De stukken komen in het RvT-overleg integraal aan de orde, omdat de inhoud de verantwoordelijkheid van alle RvT-leden is. In dit blok komen ook het jaarplan, begroting en jaarrekening aan de orde. Ook deze stukken worden vooraf besproken in de commissies.

Naast de genoemde commissies kwaliteit en financiën kent de RvT ook nog de remuneratiecommissie (zie hierna).

De commissievergaderingen bieden de RvT-leden de gelegenheid met het CvB dieper in te gaan op specifieke onderwerpen, ter voorbereiding op de reguliere RvT-overleggen. Tijdens de reguliere RvT-overleggen vindt terugkoppeling vanuit de commissie-overleggen plaats.

In 2023 heeft de RvT besloten tot:

- benoeming van Aldert Hoksbergen als interim bestuurder voor de periode 1 juni 2023-31 juli 2024;
- goedkeuring van de jaarverslagen 2022 van beide stichtingen;
- goedkeuring van de begrotingen 2024 van beide stichtingen;
- vaststelling complexiteitspunten 2024
- bezoldiging RvT-leden.

Met betrekking tot de bezoldiging van RvT-leden is besloten die met ingang van 1 januari 2024 te koppelen aan het WNT-maximum dat geldt voor CKC Drenthe (WNT-klasse D). In 2024 bedraagt de bruto bezoldiging 50% van dit maximum. Voor wat betreft de wijze

van uitkering van de bezoldiging is gekozen voor opting-in (arbeidsverhouding als fictieve dienstbetrekking).

Naast de overleggen van de voltallige raad en van de commissies heeft een delegatie van de RvT in 2023 tweemaal overleg gevoerd met een delegatie van de CKC-raad. Verder hebben duo's vanuit de RvT in 2023 werkbezoeken uitgevoerd aan in totaal tien kindcentra.

Commissie kwaliteit

De commissie bestond in het verslagjaar uit de leden Bram Goudkuil (voorzitter) en Bernadette Pelgrum (lid). Met het oog op het vertrek van Bram Goudkuil aan het einde van het jaar heeft hij het voorzitterschap van de commissie na de zomervakantie 2023 overgedragen aan Bernadette Pelgrum.

De commissie heeft in 2023 vier keer overlegd met het CvB, in aanwezigheid van de afdelingsdirecteur kwaliteit. Aan de orde zijn onder meer geweest:

- bestuurlijke perioderapportages;
- operationalisering van de doelstellingen uit het Koersplan in kpi's;
- tevredenheidsonderzoeken onder medewerkers, ouders en leerlingen;
- onderwijsopbrengsten (middentoetsen en eindopbrengsten);
- inrichting van het ondersteuningsbureau;
- visie op digitaal leren en ontdekken;
- voortgang herstelopdrachten inspectie;
- kindcentra ten aanzien waarvan het CvB zorgen heeft en de bestuurlijke interventies die het CvB in dat kader uitvoert.

De commissie is in het afgelopen jaar in structuur ontwikkeld. Een punt van aandacht voor de commissie is de tijdige aanlevering van de stukken vanuit de organisatie. Bij bepaalde vraagstukken mag de duiding door het CvB duidelijker. Op basis van de informatie en de besprekingen met het CvB heeft de commissie geconcludeerd dat het CvB een reëel beeld heeft van de kwaliteit van de kindcentra. Daar waar de kwaliteit onder druk staat, vindt een gerichte en effectieve interventie plaats.

Commissie financiën

In 2023 bestond de commissie financiën uit Jouke-Jan de Groot (voorzitter) en Constance Schipper, lid. De commissie heeft in 2023 vier keer vergaderd met het CvB, in aanwezigheid van de afdelingsdirecteur bedrijfsvoering en/of de controller. Tweemaal was de externe accountant bij een deel van het overleg te gast.
Gedurende het jaar zijn onder meer de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

- de bestuurlijke perioderapportages;
- de management letter, het accountantsverslag en de follow-up hierop;
- de jaarrekeningen en bestuursverslagen 2022;
- bestuursformatieplan 2023-2024;
- kaderbrief begroting 2024;
- begrotingsoverschrijdingen;
- auditplan;
- plan van aanpak accountantskeuze;
- visie op digitaal leren en ontdekken;

Een belangrijk continu aandachtspunt van de commissie is de doelmatige besteding van de middelen door het bestuur.

De commissie heeft de RvT geadviseerd om:

- de jaarrekeningen en bestuursverslagen 2022 van CKC Drenthe (onderwijs en opvang) goed te keuren en

- de begrotingen 2024 van CKC Drenthe (onderwijs en opvang) goed te keuren.

Terugkijkend op 2023, constateert de commissie dat er in de opzet van de perioderapportages stappen zijn gezet om de prestaties van CKC Drenthe gekoppeld te krijgen aan het Koersplan. Tegelijkertijd blijft het de uitdaging om dit op het juiste abstractieniveau te krijgen, zeker in combinatie met een daarbij passend systeem van risicomanagement; de commissie zal de ontwikkelingen hierop in 2024 blijven volgen.

Gedurende het jaar heeft het CvB de verwachtingen met betrekking tot het financiële resultaat 2023 een aantal malen naar beneden bijgesteld. In de vergaderingen van de financiële commissie is met het CvB gesproken over hoe het CvB financiële ontwikkelingen tijdig ziet aankomen, daarop anticipeert en (bij)stuurt. Hierin zijn nog stappen te zetten en is focus, prioritering en verdere ontwikkeling nodig. In 2024 is dit onderwerp van gesprek in de vergaderingen van de financiële commissie en de RvT met het CvB.

De beweging naar inhoudelijk rijk begroten, vanuit de kennis en verantwoordelijkheden van de kindcentrumdirecteuren, juicht de commissie van harte toe. Het werken met kaderstelling is daartoe een goede stap. In 2024 zal dit worden doorontwikkeld, de commissie zal hierover het gesprek met het bestuur actief blijven voeren.

In de begroting van 2024 is door het bestuur bewust gekozen voor een negatief financieel resultaat. De RvT heeft dit goedgekeurd. Daarbij is het van belang dat het bestuur 'kort op de bal' zit en zich bewust is van de sturingsmogelijkheden. De commissie zal dit nauwlettend volgen. Dit belang wordt onderstreept door het feit dat het financieel resultaat van 2023 fors lager is uitgevallen dan begroot. In de vergaderingen van de financiele commissie met het CvB zal dit nadrukkelijk onderwerp van gesprek blijven.

Commissie remuneratie

De commissie bestond in 2023 uit de leden Trisha Boer (voorzitter) en Albert Bruins Slot (lid). In de loop van 2023 is de scope van de commissie op wens van de RvT verbreed. Naast de werkgeversfunctie van de RvT die van oudsher in de commissie is belegd, heeft de commissie op strategisch niveau met het bestuur van gedachten gewisseld over personeel, organisatie- en cultuurontwikkeling, vanuit de vraag: hoe geeft het bestuur invulling aan de werkgeversrol? In 2023 heeft de commissie op basis van deze verbrede focus tweemaal overlegd met het CvB, in aanwezigheid van de afdelingsdirecteur M&O. Besproken zijn onder meer:

- bestuurlijk jaarplan 2023-2024;
- voortgang ontwikkeling M&O-thema's;
- ontwikkeling ondersteuningsbureau;
- grensoverschrijdend gedrag.

De commissie heeft advies aan de RvT uitgebracht over de vaststelling van de complexiteitspunten 2024 en de bezoldiging van de RvT-leden in 2024.

Vanuit de werkgeversrol heeft de commissie in november 2023 de jaargesprekken met beide CvB-leden afzonderlijk en gemeenschappelijk gevoerd. Om de jaargesprekken voor te bereiden heeft de commissie gesprekken gevoerd met afdelingsdirecteuren, een vertegenwoordiging van directeuren van kindcentra en enkele leden van de CKC-raad. Dit heeft de commissie een beter inzicht gegeven in het functioneren van het CvB binnen de organisatie. De CvB-leden hebben ook een eigen evaluatie gemaakt van hun functioneren. De verzamelde informatie is voorafgaand aan de jaargesprekken besproken in een overleg met alle RvT-leden. In de jaargesprekken zijn de opvattingen van CvB en commissie gedeeld en besproken, daarnaast zijn afspraken gemaakt over de te ondernemen acties.

In het najaar is de commissie gestart met de voorbereidingen voor de selectieprocedure van een nieuw RvT-lid, in overleg met het CvB, de RvT en de CKC-raad. De selectieprocedure heeft plaatsgevonden in december 2022 en werd ondersteund door een externe adviseur (Talent Performance). In de december-vergadering van de RvT is Leandra Lok benoemd, met als aandachtsgebied kwaliteit.

Zelfevaluatie

Mede met het oog op de komst van een nieuw RvT-lid met ingang van 1 januari 2024 heeft de RvT ervoor gekozen de zelfevaluatie 2023 begin 2024 uit te voeren. Onder begeleiding van een extern adviseur heeft in februari een eerste fase van de zelfevaluatie plaatsgevonden. De extern adviseur heeft gesproken met de RvT-leden afzonderlijk, het CvB, de voorzitter van de CKC-raad en de bestuurssecretaris. Op basis van de ingewonnen informatie en in samenspraak met de voorzitter van de RvT heeft de extern begeleider een zelfevaluatiebijeenkomst voorbereid, die in februari 2024 heeft plaatsgevonden. Doordat de CvB-leden niet bij deze bijeenkomst aanwezig konden zijn, zal het proces in mei 2024 tijdens de vervolgbijeenkomst van RvT en CvB samen worden afgerond. Tijdens die bijeenkomst zal ook het toezichtskader worden geactualiseerd.

Professionalisering

Op individuele basis hebben RvT-leden gewerkt aan hun verdere professionalisering. Bij de zelfevaluatie 2023 is afgesproken om in het RvT-overleg structureel aandacht te besteden aan professionaliseringsactiviteiten die hebben plaatsgevonden, om zo ook van elkaar te leren, en aan voorgenomen professionaliseringsactiviteiten, zodat er afstemming kan plaatsvinden. In 2024 nemen alle RvT-leden in ieder geval samen deel aan een opleidingsbijeenkomst van de VTOI-NVTK.

Ten slotte

Een RvT staat per definitie op enige afstand van de organisatie. Om zich een goed beeld te vormen van hoe het met de organisatie gaat, is de RvT primair afhankelijk van de mondelinge en schriftelijke informatie van het CvB. Naar mate die informatie minder operationeel, maar juist strategischer van aard is, kan de dialoog tussen RvT en CvB aan diepgang winnen. De RvT spreekt de wens uit dat de ontwikkeling die hiertoe in 2023 is ingezet, in 2024 een vervolg krijgt.

De RvT constateert dat CKC Drenthe het onderwijs en de kinderopvang op een verantwoorde wijze binnen haar bedrijfsvoering heeft geaccommodeerd; primair in het belang van de leerlingen en kinderen, met behoud van de onderwijs- en opvangkwaliteit en met aandacht voor financiën. De RvT stelt vast dat in 2023 de publiek beschikbaar gestelde middelen binnen de stichtingen doelmatig zijn ingezet, gericht op het realiseren van de strategische doelstellingen.

De RvT complimenteert directeuren en medewerkers van CKC Drenthe met de door hen behaalde resultaten.

Functies en nevenfuncties leden Raad van Toezicht 2023

Naam	Rollen in RvT	Hoofdfunctie	Nevenfuncties
Dhr. A. Bruins Slot	Voorzitter RvT en lid remuneratiecommissie	-	Voorzitter RvT Drentse landschap Raad van Toezicht Landschappen NL Voorzitter stichting Grote of Maria Kerk te Meppel Eigenaar ABS Advies BV
Mw. drs. T.M. Boer	Lid RvT en voorzitter remuneratiecommissie	Bestuurssecretaris bij TCCN	Lid RvT Stichting De Zijlen, Tolbert Voorzitter RvT Stichting Infra met Zorg, Baarn (vanaf 1-3-2023)
Dhr. Ing. A. Goudkuil	Lid RvT en voorzitter commissie kwaliteit	Managing Director bij Arkance Systems Netherlands b.v.	
Dhr. mr. J. de Groot	Lid RvT en voorzitter commissie financiën	Bestuurssecretaris en (tot 1-4-2024) manager Financiën en Bedrijfsvoering bij Coöperatie Univé Noord-Nederland te Assen	
Mw. B.M.T.G. Pelgrum	Lid RvT en lid commissie kwaliteit	-	Lid RvT Bisschop Möller Stichting, Leeuwarden Eenmanszaak Imparare; voorlichting, advies en coaching in het onderwijs Gastdocent Remedica en Edulin-Q
Mw. K.G. Schipper-Dob RA	Lid RvT en lid commissie financiën	Concerncontroller bij ROC Alfa College, Groningen	Coach en trainer bij Schipper op Koers (zzp)

Rooster van aftreden (per 1 januari 2024)

Naam	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Jouke-Jan de Groot	1e termijn	2e termijn								
Albert Bruins Slot	1e termijn				mogelijk 2e termijn					
Bernadette Pelgrum	1e termijn				mogelijk 2e termijn					
Trisha Boer		1e termijn				mogelijk 2e termijn				
Constance Schipper		1e termijn				mogelijk 2e termijn				
Leandra Lok			1e termijn				mogelijk 2e termijn			

Bijlagen

1. Lijst met de gegevens van alle 31 kindcentra van CKC Drenthe
2. Factsheet onderwijs- en opvangaanbod per kindcentrum
3. Jaarverslag van de CKC-raad

Gemeente Assen

Kindcentrum De Regenboog
Tuinstraat 5b - 9404 KK Assen
Tel. 0592 - 316723

Kindcentrum De Kloostertuin
Aletta Jacobsweg 80 - 9408 AM Assen
Tel. 0592 - 350303

Kindcentrum Het Octaaf
Witterhoofdweg 1c - 9405 HX Assen
Tel. 0592 - 351506

Kindcentrum De Lichtbaak
Amstelstraat 14b - 9406 TH Assen
Tel. 0592 - 354150

Kindcentrum De Scharmhof
Scharmbarg 1 - 9407 EA Assen
Tel. 0592 - 343800

Kindcentrum De Borg
Dusselheugte 13 - 9403 GN Assen
Tel. 0592 - 370203

Christelijk Kindcentrum Het Kompas
Einthovenstraat 26 - 9402 CB Assen
Tel. 0592 - 354234

Kindcentrum De Boei (SBO)
Wethouder Bergerweg 2a - 9406 XP Assen
Tel. 0592 - 353403

Kindcentrum Het krijt
Schoolstraat 29 - 9408 MB Assen
Tel. 0592 - 460370

Gemeente Borger-Odoorn

Christelijk Kindcentrum De Borgh
Molenstraat 3a - 9531 CH Borger
Tel. 0599 - 234254

Kindcentrum De Klister
Noorderdiep 123 - 9521 BC Nieuw-Buinen
Tel. 0599 - 613864

CKC School 59
Zuiderdiep 159 - 9521 AD Nieuw-Buinen
Tel. 0599 - 212321

Kindcentrum De Wegwijzer
Harm Tiesingstraat 74 - 9571 AZ 2e Exloërmond
Tel. 0599 - 671206

Christelijk Kindcentrum Rehoboth
Rooilaan 154 - 7876 GW Valthermond
Tel. 0599 - 662367

Gemeente Aa en Hunze

Kindcentrum De Marke
Weegbree 21, Postbus 120 - 9460 AC Gieten
Tel. 0592 - 263113

Dalton Kindcentrum 't Kompas
Ceresstraat 6 - 9514 CA Gasselternijveen
Tel. 0599 - 512734

Kindcentrum Papenvoort
Basisschool voor Oekraïense kinderen
Papenvoort 21 - 9447 TT Papenvoort
Tel. 0592 - 205041

Gemeente Tynaarlo

Christelijk kindcentrum De Rietzanger
Borchsingel 39 - 9766 PP Eelderwolde
Tel. 050 - 2053399

Christelijk Kindcentrum Menso Altingschool
Brinkhovenlaan 3b - 9765 BH Paterswolde
Tel. 050 - 3093854

Kindcentrum De Holtenhoek
Holtenweg 5 - 9481 CN Vries
Tel. 0592 - 541644

Dalton Kindcentrum Jonglaren
Ludinge 6 - 9471 JD Zuidlaren
Tel. 050 - 4092079

Kindcentrum De Tol
De Hilde 1 - 9472 WH Zuidlaren
Tel. 050 - 4091804

Christelijk Kindcentrum Het Stroomdal
Esdoornlaan 1 - 9471 SH Zuidlaren
Tel. 050 - 4093170

Gemeente Noordenveld

Kindcentrum Speel en Leer, SWS onder CKC Drenthe
Kerklaan 3- 9341 AV Veenhuizen
Tel. 0592 - 388285

Kindcentrum De Schans, SWS onder OPON
Norgerweg 18 - 9342 PH Een
Tel. 0592 - 656308

Gemeente Midden-Drenthe

Kindcentrum Beatrix
Sportlaan 10 - 9411 BG AC Beilen
Tel. 0593 - 522718

Christelijk Dalton Kindcentrum De Eshorst
Esweg 106 – 9411 AK Beilen
Tel. 0593 - 523159

Kindcentrum De Wegwijzer
Homaat 2 Postbus 44 - 9430 AA Westerbork
Tel. 0593 - 331305

Kindcentrum Drijber
Nijenkamp 29 - 9419 TM Drijber
Tel. 0593 - 562543

Kindcentrum De Schutkampen
Prins Hendrikstraat 2 - 9422 GJ Smilde
Tel. 0592 - 414010

Kindcentrum De Vaart
Prof. Dr. Obbinkstraat 3b, 9423 PR Hoogersmilde
Tel. 0592 - 459055

Dalton Kindcentrum De Wingerd
Floralaan 1a - 9421 NP Bovensmilde
Tel. 0592 - 412991

Bijlage 2

Factsheet kindcentra CKC Drenthe 2023-2024

1 oktober 2023
Aantal leerlingen in onderwijs: 5132
Aantal kinderen in de opvang: 1672

Het Octaaf, Assen Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: Unit	**De Scharmhof, Assen** Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: regulier	**Het Krijt, Assen** Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: regulier
De Lichtbaak, Assen Opvang: neutraal via CKC: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: regulier en TaalklAssen	**De Kloostertuin, Assen** Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: Jenaplan, Leonardo, UnIQ	**De Boei, Assen** Opvang: BSO via onze andere locaties Onderwijs: SBO
De Borg, Assen Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: regulier	**De Regenboog, Assen** Opvang: neutraal via Plateau Onderwijs: Jenaplan	**Het Kompas, Assen** Opvang: peuteropvang Onderwijs: regulier
De Eshorst Beilen Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs/Opvang: Dalton	**De Beatrix Beilen** Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: Jeelo	**De Borgh, Borger** Opvang: - Onderwijs: regulier
De Wingerd, Bovensmilde Opvang: peuteropvang neutraal via CKC Onderwijs: Dalton	**Kindcentrum Drijber** Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: regulier	**De Rietzanger, Eelderwolde** Opvang: peuters Onderwijs: regulier
't Kompas, Gasselternijveen Opvang: - Onderwijs: Dalton	**De Marke, Gieten** Opvang: peuteropvang, BSO Onderwijs: Dalton, Unit	**De Vaart, Hoogersmilde** Opvang: neutraal via CKC: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: regulier
De Klister, Nieuw-Buinen Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: regulier	**School 59, Nieuw-Buinen** Opvang: Peuteropvang, BSO Onderwijs: regulier	**Menso Alting, Paterswolde** Opvang: Peuteropvang, BSO Onderwijs: regulier
De Schutkampen, Smilde Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: regulier	**De Wegwijzer, 2e Exloërmond** Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: regulier	**Rehoboth, Valthermond** Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: regulier
SPEEL en LEER, Veenhuizen Opvang: - Onderwijs: Dalton, samenwerkingsschool	**De Holtenhoek, Vries** Opvang: - Onderwijs: regulier, peuterkleutergroep	**De Wegwijzer, Westerbork** Opvang: peuteropvang, neutraal via Kits Primair: BSO en KDV Onderwijs: ontwikkelingsgericht
De Tol, Zuidlaren Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: regulier, deels groepsoverstijgend	**Het Stroomdal, Zuidlaren** Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: regulier	**Jonglaren, Zuidlaren** Opvang: KDV, peuteropvang, BSO Onderwijs: Dalton
	Kindcentrum Papenvoort Opvang: - Onderwijs aan Oekraïense kinderen	

Bijlage 3

Verslag van de CKC-raad

Inleiding

De CKC-raad is het centrale medezeggenschapsorgaan binnen CKC Drenthe. De CKC-raad heeft een formele rol bij het tot stand komen van het beleid dat voor alle kindcentra geldt. De raad denkt gevraagd en ongevraagd mee over ontwikkelingen binnen onderwijs en kinderopvang en adviseert hierover het college van bestuur. Door middel van dit bericht legt de CKC Drentheraad (CKC-raad) verantwoording af over de activiteiten van de raad in 2023.

Jaarbeeld 2023

2023 was het eerste bestaansjaar van de CKC Drentheraad als centraal en integraal medezeggenschapsorgaan. Voorheen kende CKC Drenthe voor het onderwijs een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad en voor de kinderopvang een centrale oudercommissie en een ondernemingsraad. Deze wettelijke medezeggenschapsorganen hebben hun bevoegdheden gemandateerd aan de CKC-raad. Achterliggende gedachte hierbij is dat het streven naar integraliteit van kinderopvang en onderwijs ook door zou moeten werken in de structuur van de medezeggenschap, zowel binnen de kindcentra als op het niveau van CKC Drenthe. De totstandkoming van de CKC-raad is voorbereid in 2022; met ingang van kalenderjaar 2023 is de CKC-raad gaan functioneren.

Samenstelling van de raad

In de zomer van 2023 heeft de raad afscheid genomen van een aantal leden, die vanuit de "oude" medezeggenschapsorganen zitting hadden in de CKC-raad en van wie de zittingstermijnen verstreken waren. Het ging om Hilko Hof (ouder kinderopvang), Sikko Bruinsma (ouder onderwijs), Henk Heideveld (medewerker kinderopvang) en Marijke Schepel (medewerker onderwijs). Om de vacatures in te vullen heeft een interne werving binnen CKC Drenthe plaatsgevonden. Een aantal ouders en medewerkers gaven aan interesse te hebben in het lidmaatschap van de CKC-raad. Met ieder van hen heeft een delegatie van de CKC-raad een gesprek gevoerd. De uitkomst van deze gesprekken was dat er voor elke vacature een kandidaat was. Zij zijn in september 2023 van start gegaan.

Rooster van aan- en aftreden

Geleding	Naam	Moment van aantreden	Herbenoembaar per	Aftredend uiterlijk per
Ouders kinderopvang	Marieke Muus	Januari 2023	Januari 2027	Januari 2031
	Floor May	September 2023	September 2027	September 2031
Ouders onderwijs	Floor Mulder	Januari 2023	Januari 2027	Januari 2031
	Remko Pars	Januari 2023		Juli 2024
	Anouk Schoemaker	September 2023	September 2027	September 2031
Medewerkers kinderopvang	Amanda Mennenga	Januari 2023	Januari 2027	Januari 2031
	Karlijn Hellwich	September 2023	September 2027	September 2031
Medewerkers onderwijs	Anja Rommens-Kroesbergen	Januari 2023	Januari 2027	Januari 2031
	Ylaine ter Steege	Januari 2023	Januari 2027	Januari 2031
	Mylène Hemmes	September 2023	September 2027	September 2031

In het reglement is bepaald dat de raad onder leiding staat van een technisch voorzitter en dat de technisch voorzitter een ouder moet zijn met een kind in de kinderopvang en/of het onderwijs binnen CKC Drenthe. Sinds de start van de CKC-raad vervult Jaap van der Heijdt deze functie. Hij treedt in juli 2025 af. Secretaris en plaatsvervangend voorzitter is Anja Rommens-Kroesbergen. Sinds mei 2023 ondersteunt bestuurssecretaris Arie Olthof als ambtelijk secretaris de CKC-raad.

Overleggen

In 2023 heeft de raad tien keer overlegd met het CvB (zes keer voor en vier keer na zomervakantie). Onderstaande tabel geeft een overzicht van de documenten die tijdens deze overleggen zijn besproken en waarmee de raad heeft ingestemd c.q. waarover de raad positief heeft geadviseerd:

Document	Instemming	Positief advies
Integrale klachtenregeling		X
Begroting 2023-2026		X
Managementstatuut		X
Werkkostenregeling 2023	X	
Bestuursformatieplan 2023-2024	X	
Beleid werving en selectie	X	
Faciliteitenregeling leden CKC-raad	X	
Kaderbrief begroting 2024-2027		X
Klokkenluidersregeling	X	
Integriteitscode		X
Vakantierooster 2024/2025		X
Prijsbeleid en aanbod diensten kinderopvang 2024	X	
Visie op digitaal leren en ontdekken		X

In het laatste overleg van 2023 heeft de raad nog geen positief advies gegeven over de begroting 2024-2027. Tijdens de overleggen in 2023 zijn ook een aantal onderwerpen informerend besproken, zoals de ontwikkeling van het Ondersteuningsbureau en de betekenis van de C in CKC Drenthe.

In 2023 heeft de raad ingestemd met een CvB-voorstel voor een faciliteitenregeling voor de leden van de CKC-raad. De regeling voorziet in een financiële tegemoetkoming aan zowel medewerkers als ouders voor hun werkzaamheden in de raad.

Werkwijze

Voorafgaand aan ieder overleg van de CKC-raad met het CvB vindt een voorbereidend agenda-overleg plaats van de voorzitter en de secretaris van de CKC-raad met het college van bestuur. In de loop van 2023 is een werkwijze ontstaan die ertoe leidt dat onderwerpen/beleidsdocumenten tweemaal in het overleg aan de orde komen: de eerste keer informerend/beeldvormend, de tweede keer oordeels- en besluitvormend. Oordeels- en besluitvorming van de raad wordt in het overleg in aanwezigheid van het CvB voorbereid; de formele oordeels- en besluitvorming van de raad vindt aansluitend plaats, in afwezigheid van het CvB.

Overleg met de raad van toezicht

Wettelijk is bepaald dat de raad van toezicht twee keer per jaar moet overleggen met de centrale medezeggenschap, zonder dat daarbij verder voorschriften zijn gedaan over de vorm. In 2023 heeft in dit kader tweemaal een informeel overleg plaatsgevonden (mei en november). De raad van toezicht heeft de CKC-raad betrokken bij het vervullen van de vacature die in het college van bestuur was ontstaan en bij het vervullen van de vacature in de raad van toezicht.

Ambities 2024

Ook in 2024 wil de raad een positief-kritische dialoog met het college van bestuur vormen. Hiertoe zal de werkwijze die in 2023 is ontwikkeld, op onderdelen worden aangepast, zodat er ook daadwerkelijk tijd en ruimte is voor de dialoog binnen de raad en de dialoog van de raad met het college van bestuur.
Het versterken van de verbinding met de lokale medezeggenschapsorganen is een belangrijk onderdeel van het activiteitenplan 2023-2024 van de CKC-raad. Hiertoe legt ieder lid van de raad contact met de medezeggenschapsorganen van een aantal kindcentra. De verwachting is dat deze verbinding een extra impuls krijgt van de Participatie Party, een avond over medezeggenschap binnen CKC Drenthe, voor allen die bij de medezeggenschap zijn betrokken. De avond moet mede de opmaat vormen voor scholing van leden van medezeggenschapsorganen.

5 Jaarrekening 2023

Bestuursnummer 32073

CKC Drenthe

Jaarstukken 2023

Inhoudsopgave

	Pagina
Financiële kengetallen	51

Jaarrekening

Grondslagen	52
Model A: Balans	57
Model B: Staat van baten en lasten	58
Model C: Kasstroomoverzicht	59
Model VA: Vaste Activa	60
Model VV: Voorraden en vorderingen	60
Model EL: Effecten en Liquide middelen	60
Model EV: Eigen vermogen	60
Model VL: Voorzieningen en langlopende schulden	61
Model KS: Kortlopende schulden	61
Niet uit de balans blijkende verplichtingen	62
Model G: Verantwoording subsidies	63
Model OB: Opgave overheidsbijdragen	64
Model AB: Opgave andere baten	65
Model LA: Opgave van de lasten	65
Model FB: Financiële baten en lasten	66
Model E: Overzicht verbonden partijen	67
WNT: Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi publieke sect	68
Gebeurtenissen na balansdatum	71

Overige gegevens

Statutaire regeling voor winstbepaling	72
Ondertekening door bestuurders en toezichthouders	73
Controle verklaring van de onafhankelijke accountant	74
Gegevens rechtspersoon	78

Financiële kengetallen

Aan de hand van de jaarrekening kan een aantal kengetallen en ratio's worden berekend die verder inzicht kunnen geven in de gevolgen van het gevoerde beleid over het boekjaar en waardoor het beeld uit de jaarrekening kan worden verduidelijkt.

Kengetallen	**2023**	**2022**
Solvabiliteit *Eigen vermogen + voorzieningen in percentage van het totale vermogen.*	58,9%	68,4%
De solvabiliteit geeft aan in hoeverre de stichting in staat is aan haar langetermijnverplichting te voldoen. 30% a 50% wordt als goed aangemerkt. Is de waarde hoger dan 30% dan is de stichting in staat om aan haar langetermijnverplichtingen te voldoen.		
Liquiditeit (Current ratio) *Verhouding vlottende activa en kortlopend vreemd vermogen.*	1,42	2,16
Deze verhouding geeft aan in hoeverre de stichting in staat is aan haar kortetermijnverplichtingen te voldoen. Een waarde tussen de 1,5 en 2 is goed. Ligt de waarde boven de 1,5 dan is de stichting in staat aan haar kortetermijnverplichtingen te voldoen.		
Weerstandsvermogen *Verhouding tussen het totale eigen vermogen en de totale baten.*	14,9%	27,3%
Een weerstandsvermogen tussen 10% en 40% wordt binnen de stichting als aanvaardbaar geacht. Het weerstandsvermogen zegt iets over de reservepositie van de stichting en over de mogelijkheden om financiële tegenvallers te kunnen opvangen.		
Rentabiliteit *Verhouding exploitatieresultaat en de totale baten.*	-4,8%	1,9%
Dit heeft betrekking op het rendement en geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief exploitatieresultaat. Daarbij wordt uitgegaan van de gewone bedrijfsvoering. Het wordt berekend door het resultaat (het "exploitatiesaldo") te delen door de totale baten van de bedrijfsvoering.		
Huisvestingsratio *Verhouding tussen de huisvestingslasten vermeerderd met afschrijvingen gebouwen en terreinen en de totale lasten*	7,9%	6,0%
De huisvestingsratio geeft het aandeel van de totale huisvestingslasten in verhouding van de totale lasten weer. Als signaleringswaarde wordt een maximum van 10% gehanteerd.		
Aantal leerlingen per teldatum 1-2 (t-1)	5.346	5.319
Gem. aantal FTE (inclusief vervanging)	458,52	444,71
Personeelskosten per FTE	83.664	78.156
Percentage personeelskosten t.o.v. de totale lasten	82,2%	85,2%

A1 Grondslagen

1 Algemeen

Activiteiten van het bevoegd gezag
In deze jaarrekening zijn de activiteiten van CKC Drenthe en van de onder deze rechtspersoon vallende scholen (zie gegevens rechtspersoon) verantwoord.

Vergelijking met voorgaand jaar
De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

Grondslagen voor de jaarrekening
Bij de inrichting van de jaarrekening is de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en RJ-richtlijn 660 gehanteerd. De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's. In de balans is het resultaatbestemmingsvoorstel reeds verwerkt. De waardering van activa en passiva vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de betreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden activa en passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel.

Baten en lasten worden toegekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Financiële instrumenten
CKC Drenthe heeft alleen primaire financiële instrumenten, voor de grondslagen wordt verwezen naar de behandeling per post.

Vergelijking met voorgaand jaar
De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

Stelselwijziging
In 2023 heeft een stelselwijziging plaatsgevonden. De wijziging betreft de waardering van de voorziening groot onderhoud. Tot en met boekjaar 2022 is de voorziening groot onderhoud gewaardeerd op basis van te verwachten kosten over een reeks van jaren op basis van een onderhoudsplan. Met ingang van boekjaar 2023 wordt de voorziening groot onderhoud gewaardeerd volgens de componentenmethode. De reden van de stelselwijziging is de wijziging in de wet- en regelgeving met betrekking tot de voorziening groot onderhoud. De impact van de stelselwijziging op het eigen vermogen bedraagt € 2.751.264:

Het eigen vermogen per 1 januari 2023 was voor stelselwijziging: € 11.954.142.
Het eigen vermogen per 1 januari 2023 is na stelselwijziging: € 9.202.878.

De impact van de stelselwijziging op het resultaat bedraagt nihil.

2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa
Investeringen in meubilair, ICT en leermiddelen worden op de balans gewaardeerd tegen historische kostprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De materiële vaste activa worden lineair afgeschreven vanaf de maand van aanschaf. Als ondergrens van de te activeren activa wordt € 1.000,- aangehouden. Investeringssubsidies die ontvangen zijn, worden in mindering gebracht op de investering. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur rekening houdend met een eventuele restwaarde. Gebouwen worden gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Eigendom
Schoolgebouwen, waarvan het juridisch eigendom berust bij de stichting en het economisch eigendom bij de gemeente, zijn niet in de balans opgenomen. Eventuele bruikleenscholen zijn eveneens niet verwerkt.
Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de schoolgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Vorderingen en overlopende activa
Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde, inclusief transactiekosten, van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar, tenzij dit bij de toelichting op de balans anders is aangegeven.

Liquide middelen
Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan, worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Algemene reserve publiek
Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten. Aan de reserve worden via de resultaatbestemming overschotten in een boekjaar toegevoegd en tekorten onttrokken.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van CKC Drenthe.

Bestemmingsreserves (publiek en privaat)
Hieronder opgenomen publieke en private reserves zijn bedoeld voor specifieke toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden. Per bestemmingsreserve is aangegeven of deze is opgebouwd uit privaatrechtelijke dan wel publiekrechtelijke middelen.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Voorziening groot onderhoud
De voorziening voor de gelijkmatige verdeling van de onderhoudslasten wordt bepaald op basis van de componentenmethode. De dotaties aan de voorziening zijn op basis van het geschatte bedrag per onderhoudscomponent en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt. De dotatie wordt op systematische wijze ten laste van de exploitatierekening aan de voorziening toegevoegd en er is rekening gehouden met prijsindexaties.

De looptijd/termijn van de voorziening is 50 jaar en is voldoende om te waarborgen dat alle componenten minstens één keer in de voorziening voorkomen.

De kosten voor groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de onderhoudsvoorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten. De kosten die verschillen ten opzichte van het voor dat component opgenomen bedrag in de voorziening zijn in de exploitatie verwerkt.

Ten aanzien van het bestuurskantoor van CKC Drenthe is de richtlijn van 5% van de oorspronkelijke aanschafwaarde gehanteerd ter bepaling van eventuele vervangingsinvesteringen. De stopjaren voor de gebouwen zijn bepaald op basis van het jaar van nieuwbouw plus 2 jaar bouwtijd.

Voorziening ambtsjubileum
Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van ambtsjubilea is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. Betaalde bedragen inzake jubileum worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening levensfasebewust personeelsbeleid en voorziening ww-uitkeringen
Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van de regeling levensfasebewust personeelsbeleid is een voorziening gevormd. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen. Betaalde bedragen inzake de regeling levensfasebewust personeelsbeleid worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Kortlopende schulden
Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. De eerste waardering is tegen reële waarde en na eerste verwerking tegen de geamortiseerde kostprijs.

Overlopende passiva
De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

3 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen
Bij de bepaling van het exploitatiesaldo is uitgegaan van het baten en lastenstelsel. Dit betekent dat de opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. Kosten hoeven nog geen uitgaven te zijn en opbrengsten nog geen inkomsten.

Rijksbijdragen
- de ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de de staat van baten en lasten.

- geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

- geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen
Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door gemeente, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten
Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, gemeenten, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personele lasten
Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de rechtspersoon, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op onder andere het inhuren van extern personeel, scholingskosten en bedrijfsgezondheidszorg.

Pensioenen
CKC Drenthe heeft een pensioenregeling. Pensioenen voor het onderwijspersoneel zijn ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP).
Per eind 2023 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 110,5%. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Er bestaat geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bedragen in het geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere premies.

Afschrijvingen
De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende materiele vaste activa. Met ingang van het jaar na aanschaf van de investering wordt afgeschreven op basis van de door het bestuur gemaakte keuzes.

Huisvestingslasten
Onder de huisvestingslasten worden de uitgaven voor huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben. De huisvestingslasten t.b.v kinderopvang worden op basis van gebruikte vierkante meters doorbelast aan CKC Kinderopvang.

Overige lasten
De overige lasten hebben betrekking op de uitgaven die voortvloeien uit aangegane afspraken dan wel noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Financieel resultaat
Rentebaten en -lasten betreffen op de verslagperiode betrekking hebbende rente-opbrengsten en - lasten

4 Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij deze methode wordt het nettoresultaat aangepast voor posten van de winst- en verliesrekening die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar, mutaties in de balansposten en posten van de winst en -verliesrekening waarvan de ontvangsten en uitgaven niet worden beschouwd als behorende tot de operationele activiteiten.

De liquiditeitspositie in het kasstroomoverzicht bestaat uit liquide middelen onder aftrek van gerealiseerde bankkredieten. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen operationele, investerings, en - financieringsactiviteiten.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.
Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van leasetermijnen is opgenomen onder de operationele activiteiten.

Model A: Balans (na resultaatverdeling)

1	Activa	31 december 2023		31 december 2022	
	Vaste Activa				
1.1.2	Materiële vaste activa	8.822.430		6.628.663	
			8.822.430		6.628.663
	Vlottende activa				
1.2.2	Vorderingen	1.346.371		1.143.078	
1.2.4	Liquide middelen	10.947.267		13.098.602	
			12.293.638		14.241.680
	Totaal activa		**21.116.068**		**20.870.344**

2	Passiva	31 december 2023	31 december 2022
2.1	Eigen vermogen	6.950.983	11.954.142
2.2	Voorzieningen	5.481.103	2.311.224
2.4	Kortlopende schulden	8.683.982	6.604.978
	Totaal passiva	**21.116.068**	**20.870.344**

Model B: Staat van baten en lasten

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
3	**Baten**			
3.1	Rijksbijdragen OCW	45.233.424	43.080.000	42.735.677
3.2	Overige overheidsbijdragen/subsidies overige overheden	659.819	997.000	75.649
3.5	Overige baten	721.782	408.000	1.015.146
	Totaal baten	46.615.025	44.485.000	43.826.472
4	**Lasten**			
4.1	Personele lasten	40.852.527	36.569.000	36.642.726
4.2	Afschrijvingen	1.263.518	946.000	1.047.604
4.3	Huisvestingslasten	3.672.767	3.370.000	2.528.515
4.4	Overige lasten	3.394.350	3.616.000	2.780.075
	Totaal lasten	49.183.162	44.501.000	42.998.920
	Saldo baten en lasten	-2.568.137	-16.000	827.552
6	**Financiële baten en lasten**	316.242	-18.000	-15.341
	Resultaat	**-2.251.895**	**-34.000**	**812.211**

Bestemming van het resultaat
Het resultaat is als volgt bestemd:

Onttrokken aan de algemene reserve	-1.949.066
Onttrokken aan de bestemmingsreserve publiek	-309.405
Toegevoegd aan de bestemmingsreserve privaat	6.576
Resultaat 2023	-2.251.895

Model C: Kasstroomoverzicht

		2023		2022
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo Baten en Lasten	-2.568.137		827.552	
		-2.568.137		827.552
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	1.263.518		1.047.604	
Mutaties voorzieningen	418.615		266.092	
		1.682.133		1.313.696
Veranderingen in vlottende middelen:				
Vorderingen (-/-)	-203.293		1.120.825	
Schulden	2.079.004		1.069.445	
		1.875.711		2.190.270
Ontvangen interest	-		-	
Betaalde interest (-/-)	316.242		-15.341	
		316.242		-15.341
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten:		**1.305.949**		**4.316.177**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen in MVA (-/-)	-3.461.134		-2.059.513	
Desinvesteringen in MVA	3.850		-	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten:		**-3.457.284**		**-2.059.513**
Mutatie liquide middelen		**-2.151.336**		**2.256.664**
Beginstand liquide middelen	13.098.602		10.841.939	
Eindstand liquide middelen	10.947.267		13.098.602	
Mutatie liquide middelen		-2.151.336		2.256.663

Model VA: Vaste Activa

1 Activa

1.1.2 Materiele vaste activa

		Cumulatieve aanschafwaarde per 1 januari 2023	Cumulatieve afschrijvingen tot en met 1 januari 2023	Boekwaarde per 1 januari 2023	Investeringen 2023	Des-investeringen 2023	Afschrijvingen 2023	Cumulatieve aanschafwaarde per 31 december 2023	Cumulatieve afschrijvingen tot en met 31 december 2023	Boekwaarde per 31 december 2023
1.1.2.1	Gebouwen en terreinen	2.308.397	483.418	1.824.979	1.183.889	-	146.007	3.488.686	625.825	2.862.861
1.1.2.3	Inventaris en apparatuur	12.144.555	7.979.012	4.165.544	2.060.634	605	957.154	10.455.501	5.187.082	5.268.419
1.1.2.4	Andere vaste bedrijfsmiddelen	2.697.922	2.059.782	638.141	216.612	11.296	160.357	1.879.242	1.188.093	691.150
	Materiële vaste activa	**17.150.874**	**10.522.211**	**6.628.663**	**3.461.134**	**11.901**	**1.263.518**	**15.823.430**	**7.001.000**	**8.822.430**

Toelichting:
Onder inventaris en apparatuur vallen de posten meubilair, inventaris en ICT middelen.
Duurzame goederen worden geactiveerd bij een aanschafwaarde boven de € 1.000,-.
Onder andere vaste bedrijfsmiddelen vallen o.a. de vervoersmiddelen en onderwijsleerpakket.

Het kantoorpand is gewaardeerd tegen aanschafwaarde en aanvullende investeringen (verbouwing) en afgeschreven tot restwaarde.
Onder de gebouwen en terreinen zijn investeringen ten behoeve van CKC Kinderopvang opgenomen. De daarmee verband houdende afschrijvingslasten zijn doorbelast aan CKC Kinderopvang. De investeringen zijn gefinancierd vanuit de private middelen

Gehanteerde afschrijvingspercentages per categorie:

		termijn in jaren	*percentage*
1.1.2.1	*- gebouwen en terreinen (verbouw)*	*0, 10 en 20*	*0%, 5% en 10%*
	- noodlokalen	*5*	*20%*
	- inrichting schoolplein	*0 en 10*	*0 en 10%*
	- zonnepanelen	*15*	*6,67%*
1.1.2.3	*- ICT middelen*	*3 t/m 8*	*12,5% tm 33,3%*
	- meubilair	*10 tm 40*	*2,5% tm 10%*
	- gereedschap	*4*	*25%*
	- overige inventaris	*5 tm 15*	*6,67% tm 20%*
1.1.2.4	*- onderwijsleerpakket*	*8 en 10*	*10% en 12,5%*
	- inventaris	*8 en 10*	*10% en 12,5%*
	- Vervoersmiddelen	*8*	*12,5%*

Model VV: Voorraden en vorderingen

1.2.2 Vorderingen

		31-12-2023	**31-12-2022**
1.2.2.1	Debiteuren	33.590	161.037
1.2.2.2	Vorderingen op OCW	710.422	292.165
1.2.2.7	Groepsmaatschappijen	191.844	619.901
1.2.2.8	Overige overheden	228	4.104
1.2.2.10	Overige vorderingen	287.241	6.665
1.2.2.15	Overlopende activa overige	123.046	59.207
	Vorderingen	**1.346.371**	**1.143.078**

De vorderingen hebben een looptijd van korter dan één jaar.

Model EL: Effecten en Liquide middelen

1.2.4 Liquide middelen

		31-12-2023	**31-12-2022**
1.2.4.2	Tegoeden op bankrekeningen	10.947.489	13.098.602
1.2.4.3	Kruisposten	-222	-
	Liquide middelen	**10.947.267**	**13.098.602**

Model EV: Eigen vermogen

2.1 Eigen vermogen

		Stand per 1 januari 2023	**Stelselwijziging**	**Resultaat**	**Overige mutaties**	**Stand per 31 december 2023**
2.1.1.1	Algemene reserve	7.205.027	-2.751.264	-1.949.066		2.504.697
2.1.1.2	Bestemmingsreserve publiek	1.947.234		-309.405		1.637.829
2.1.1.3	Bestemmingsreserves privaat	2.801.881		6.576		2.808.457
	Eigen Vermogen	**11.954.142**	**-2.751.264**	**-2.251.895**	**-**	**6.950.983**

Toelichting:
• Algemene reserve
De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezet en wordt opgebouwd uit resultaatbestemmming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen de baten en lasten. Deze reserve dient ter dekking van eventuele toekomstige exploitatietekorten.

• Bestemmingsreserve publiek:
De bestemmingsreserve publiek betreft de NPO-bestemmingsreserve. De reserve is in 2021 ontstaan omdat in dat jaar nog niet alle NPO-middelen waren uitgegeven. In 2023 is opnieuw NPO-subsidie ontvangen en is nog niet alle subsidie ingezet. Met de op balansdatum nog niet bestede NPO-middelen is de NPO bestemmingsreserve gevormd.

• Bestemmingsreserve privaat: dit betreft het vermogen dat is gevormd vanuit privaatrechtelijke middelen en activiteiten. Hieruit kunnen zaken bekostigd worden waarvoor de publieke middelen niet zijn bedoeld.

Model VL: Voorzieningen en langlopende schulden

2.2 Voorzieningen

		Stand 1 januari 2023	Stelselwijziging	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31 december 2023	Looptijd < 1 jaar	Looptijd 1 t/m 5 jaar	Looptijd > 5 jaar
2.2.1	Personele voorzieningen	522.082	-	53.259	68.518	19.255	487.569	36.311	353.064	98.193
2.2.3	Voorziening groot onderhoud	1.789.142	-	598.579	145.450	-	4.993.535	79.881	776.565	4.137.089
	Voorzieningen	**2.311.224**	**-**	**651.838**	**213.968**	**19.255**	**5.481.103**	**116.192**	**1.129.629**	**4.235.282**

Uitsplitsing

	22100 - Voorziening jubilea	369.331	-	5.707	44.440	19.255	311.343	36.311	176.839	98.193
	22190 - Overige personele voorzieningen	152.751	-	47.553	24.078	-	176.225		176.225	
2.2.1	Personele voorzieningen	522.082	-	53.259	68.518	19.255	487.569	36.311	353.064	98.193
	22300 - Voorziening groot onderhoud	1.789.142	2.751.264	598.579	145.450		4.993.535	79.881	776.565	4.137.089
2.2.3	Voorziening groot onderhoud	1.789.142	2.751.264	598.579	145.450	-	4.993.535	79.881	776.565	4.137.089

Toelichting:
Onder de overige personele voorzieningen is de voorziening voor levensfase bewust personeelsbeleid opgenomen.
Er is per 31 december 2023 geen voorziening ww-uitkeringen opgenomen. De reden hiervoor is dat de omvang zeer beperkt is. Dit wordt ieder jaar opnieuw bepaald.
De voorziening groot onderhoud is gebaseerd op de meerjarenonderhoudsplan. Met ingang van boekjaar 2023 wordt de voorziening groot onderhoud gewaardeerd volgens de componentenmethode. Voor een nadere toelichting over deze stelselwijziging wordt verwezen naar de grondslagen.

Model KS: Kortlopende schulden

2.4 Kortlopende schulden

		31-12-2023	31-12-2022
2.4.8	Crediteuren	1.099.251	970.147
2.4.9	Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.873.669	1.692.625
2.4.10	Schulden ter zake van pensioenen	544.094	466.122
2.4.12	Overige kortlopende schulden	463.551	160.626
2.4.14	Vooruit ontvangen subsidies OCW/EZ	2.509.115	1.340.801
2.4.15	Vooruit ontvangen investeringssubsidies	645.704	614.847
2.4.16	Vooruit ontvangen bedragen	150.735	103.453
2.4.17	Vakantiegeld en vakantiedagen	1.284.975	1.148.303
2.4.18	Bindingstoelage	112.888	108.055
	Kortlopende schulden	**8.683.982**	**6.604.978**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Vordering OC&W:

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetswijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd.

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/23. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op € 1.700.000. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts "een boekhoud-technische correctie is, aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging. De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties.

Vandaar dat ons schoolbestuur samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen n.a.v. de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met ruim 220 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog en en uitspraak wordt verwacht op 27 maart 2024.

Langlopende verplichtingen:

Het bestuur is meerdere langlopende verplichtingen aangegaan:

Overeenkomst met Engie voor gas en electra over de periode 1 januari 2021 t/m 31 december 2025. Schatting totale contractwaarde over de gehele looptijd: € 2.125.000.

Overeenkomst met DocuMenz B.V. voor de printers over de periode 1 oktober 2022 t/m 30 september 2025. Schatting totale contractwaarde over de gehele looptijd: € 170.000.

Rechtszaak Kids first

We zijn verwikkeld in een rechtszaak tegen Kids First, waarbij de rechtbank op 16 maart 2023 uitspraak heeft gedaan in het nadeel van CKC Drenthe. CKC Drenthe heeft een hoger beroep ingesteld en op 23 april 2024 is hierin positief uitspraak gedaan voor CKC Drenthe.

Model G: Verantwoording subsidies

G1 Verantwoording van subsidies waarvan het eventuele overschot wordt toegevoegd aan de lump sum

de presentatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking

Omschrijving	Toewijzing/ Kenmerk	Datum	Afgerond
Subsidie voor studieverlof	1350483	22-08-2023	Ja
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen	OS-2009-B-044	06-10-2022	Onderhanden
Subsidie Regionale Aanpak Lerarentekort (RAL)	RAL19028	31-07-2019	Onderhanden
Subsidie Regionale Aanpak Personeelstekorten onderwijs (RAP)	RAP20034	27-07-2020	Onderhanden
Subsidie Regionale Aanpak Personeelstekorten onderwijs (RAP)	RAP220020	28-07-2022	Onderhanden
Voorlopers onderwijsregio's	VOWR2318	24-11-2023	Onderhanden
School en omgeving	RSO-23190	21-12-2023	Onderhanden
Subsidie Tegemoetkoming vervangingskosten schoolleiders	TVKS21026	25-08-2021	Ja
Subsidie Impuls en innovatie bewegingsonderwijs	IIB210155	13-12-2021	Ja
Verbetering basisvaardigheden prioriteitsscholen	VBV23-P-PO-0032	31-05-2023	Onderhanden
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-2046	31-05-2023	Onderhanden
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-3158	31-05-2023	Onderhanden
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-0947	31-05-2023	Onderhanden
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-2672	31-05-2023	Onderhanden
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-1701	31-05-2023	Onderhanden
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-0688	31-05-2023	Onderhanden
Verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-1347	31-05-2023	Onderhanden
Verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-4683	11-11-2022	Onderhanden

G2 Verantwoording van subsidies die volledig aan het doel / activiteit moeten worden besteed met verrekening van het eventuele overschot

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	datum	Bedrag van de toewijzing €	Subsidie-ontvangsten t/m 2023 €	Overige ontvangsten €	Eigen bijdrage €	per 31 december 2022 €	Saldo per 31 december 2023 €
		Totaal	0	0	0	0	0	0

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	datum	Bedrag van de toewijzing €	Ontvangen per 1 januari 2023 €	Subsidie-ontvangsten in 2023 €	Overige ontvangsten in 2023 €	Eigen bijdrage in verslagjaar 2023 €	Lasten in verslagjaar 2023 €	Saldo per 31 december 2023 €
		Totaal	0	0	0	0	0	0	0

Model OB: Opgave overheidsbijdragen

3.1 Rijksbijdragen

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
3.1.1.1	Rijksbijdrage OCW	38.462.861	37.433.000	34.178.939
3.1.2.1	Overige subsidies OCW	4.119.538	3.377.000	6.082.225
3.1.3.1	Doorbetalingen Rijksbijdrage Samenwerkingsverbanden	2.651.025	2.270.000	2.474.513
	Rijksbijdragen	45.233.424	43.080.000	42.735.677

Er is sprake van hogere rijksbijdragen dan begroot als gevolg van prijsbijstelling van de bekostigingsvariabelen ter dekking van de gestegen loonkosten. Verder zijn de overige subsidies hoger door ontvangen vreemdelingen- en groeibekostiging en aanvullende subsidie voor basisvaardigheden.

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
3.2.2.2	Overige gemeentelijke en GR-bijdragen en -subsidies	603.337	409.000	73.599
3.2.2.3	Overige overheden	56.481	588.000	2.050
	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	659.819	997.000	75.649

In 2023 zijn diverse gemeentelijke subsidies ontvangen voor de schakelklas, vakonderwijs gymnastiek, etc.

3.5 Overige baten

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
3.5.1	Opbrengst verhuur	48.760	53.000	42.954
3.5.2	Detachering personeel	244.673	301.000	316.221
3.5.10	Overige	428.349	54.000	655.971
	Overige baten	721.782	408.000	1.015.146

Detachering personeel is lager dan begroot, doordat er minder personeel is gedetacheerd.
Onder overige is de ouderbijdragen en de vrijval van projectsubsidies opgenomen en enkele incidentele baten.

Model LA: Opgave van de lasten

4 Lasten

4.1 Personele lasten

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
4.1.1	Lonen en salarissen	38.361.399	34.944.000	34.756.628
4.1.2	Overige personele lasten	2.958.296	1.975.000	2.260.668
4.1.3	Af: Ontvangen vergoedingen	467.169	350.000	374.571
	Personele lasten	40.852.527	36.569.000	36.642.726
	Uitsplitsing			
4.1.1.1	*Brutolonen en salarissen*	29.178.388	26.942.739	26.798.270
4.1.1.2	*Sociale lasten*	4.273.952	3.833.403	3.812.848
4.1.1.3	*Premies Participatiefonds (PO/VO)*	632.277	351.409	349.525
4.1.1.4	*Premies Vervangingsfonds (PO/VO)*	22	11.913	11.849
4.1.1.5	*Pensioenpremies*	4.276.760	3.804.536	3.784.136
	Lonen en salarissen	38.361.399	34.944.000	34.756.628
	Uitsplitsing			
4.1.2.1	*Dotaties/vrijval voorzieningen*	34.005	35.000	67.682
4.1.2.2	*Personeel niet in loondienst*	1.506.187	842.000	937.400
4.1.2.3	*Overige*	1.418.105	1.098.000	1.255.587
	Overige personele lasten	2.958.296	1.975.000	2.260.668

De lonen en salarissen zijn gestegen als gevolg van groei van het aantal medewerkers en stijging van de CAO wijzigingen.
Onder de post 4.1.2.3 vallen de overige personele lasten waaronder nascholing, werving personeel, kosten arbo etc.

4.2 Afschrijvingslasten

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
4.2.2	Afschrijvingen materiele vaste activa	1.263.518	946.000	1.047.604
4.2.2	Boekverlies			
	Afschrijvingslasten	1.263.518	946.000	1.047.604
	Uitsplitsing			
4.2.2.1	Gebouwen en terreinen	146.007	62.000	68.580
4.2.2.3	Inventaris en apparatuur	957.154	742.000	825.902
4.2.2.4	Overige materiële vaste activa	160.357	142.000	153.122
	Afschrijvingslasten	1.263.518	946.000	1.047.604

De totale afschrijvingslasten zijn hoger dan begroot doordat in de begroting 2023 niet is gewerkt met de huidige grondslagen.

4.3 Huisvestingslasten

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
4.3.1	Huurlasten	941.872	699.000	401.540
4.3.2	Verzekeringslasten	4.684	6.000	12.598
4.3.3	Onderhoudslasten	819.375	512.000	759.856
4.3.4	Energie en water	641.269	631.000	436.965
4.3.5	Schoonmaakkosten	865.075	896.000	799.083
4.3.6	Belastingen en heffingen ter zake van huisvesting	53.122	41.000	33.379
4.3.7	Dotatie voorziening onderhoud	598.579	650.000	450.000
4.3.8	Overige huisvestingslasten	148.181	195.000	15.017
4.3.10	Af: doorbelasting huisvestingslasten aan CKC Kinderopvang	-399.389	-260.000	-379.924
	Huisvestingslasten	3.672.767	3.370.000	2.528.515

De dotatie aan de onderhoudsvoorziening valt hoger uit door de stelselwijziging op de voorziening groot onderhoud.
De huisvestingslasten worden op basis van gebruikte vierkante meters doorbelasting aan CKC Kinderopvang.

4.4 Overige lasten

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
4.4.1	Administratie en beheer	864.898	918.000	598.342
4.4.2	Inventaris en apparatuur	757.495	789.000	588.614
4.4.3	Leer- en hulpmiddelen	1.234.788	1.547.000	1.098.332
4.4.5	Overige	537.170	362.000	494.787
	Overige lasten	3.394.350	3.616.000	2.780.075

De totale lasten zijn lager dan begroot door lagere kosten van leer- en hulpmiddelen.

	Specificatie honorarium			
4.4.1.1	*Onderzoek jaarrekening*	34.666	31.756	35.709
	Accountantslasten	34.666	31.756	35.709

Model FB: Financiële baten en lasten

6 Financiële baten en lasten

		Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
6.2.1	Rentelasten (-/-)	-	18.000	15.341
6.2.2	Rentebaten (+/+)	-316.242	-	-
	Financiële baten en lasten	316.242	-18.000	-15.341

Geen negatieve rente in 2023 maar rentebaten. Het rentepercentage bij schatkistbankieren is hoger dan bij de huisbankier.

Model E: Overzicht verbonden partijen

Naam	Juridische vorm 2023	Statutaire zetel	Code activiteiten
Stichting CKC Drenthe Kinderopvang	Stichting	Assen	4
Samenwerkingsverband Passend onderwijs PO 22.01	Vereniging	Assen	4
Samenwerkingsverband Passend onderwijs PO 20.01	Vereniging	Groningen	4
Samenwerkingsverband Passend onderwijs PO 22.02	Vereniging	Emmen	4

4.1: Vermelding bezoldiging topfunctionarissen

Vermelding topfunctionarissen

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op CKC Drenthe.

Het voor CKC Drenthe toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 173.000, het WNT-maximum voor het onderwijs, klasse D.

Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Baten 2021	6
Aantal bekostigigde leerlingen per 1 okt 2021	3
Gewogen aantal onderwijssoorten per 1 jan 2021	2
Totaal aantal complexiteitspunten	11

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2023

Bedragen x € 1	B.K.P. Poede	E.A. Rietkerk
Functiegegevens	Bestuurder	Bestuurder
Aanvang en einde dienstvervulling in 2023	1/1-30/6	1/1-31/12
Deeltijdfactor in fte	1	1
(fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja

Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	66.423	150.347
Beloning betaalbaar op termijn	10.961	22.653
Subtotaal	**77.384**	**173.000**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaxium	85.789	173.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	Nvt	Nvt
Totale bezoldiging	**77.384**	**173.000**

Gegevens 2022

Bedragen x € 1	B.K.P. Poede	E.A. Rietkerk	J.J. Mulder
Functiegegevens	Lid CvB	Lid CvB	Staffunctio-naris Beleid en Advies (Voormalig lid CvB)
Aanvang en einde dienstvervulling in 2022	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-14/7
Deeltijdfactor in fte	1	1	0,9
(fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja

Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkosten vergoeding	106.905	130.418	42.630
Beloning betaalbaar op termijn	19.363	22.368	6.760
Subtotaal	**126.268**	**152.786**	**49.390**
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaxium	168.000	168.000	88.200
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	Nvt	Nvt	Nvt
Totale bezoldiging	**126.268**	**152.786**	**49.390**

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2023

Bedragen x € 1	A. Hoksbergen	
Functiegegevens	Bestuurder a.i.	
Kalenderjaar	**2023**	**2022**
Aanvang en einde functievervulling in het kalenderjaar	1/7-31/12	Nvt
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	6	Nvt
Omvang in uren per kalenderjaar	691	Nvt
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	212	Nvt
Maxima op basis van de normbedragen per maand	177.000	Nvt
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	146.492	Nvt
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Bezoldiging in de betreffende periode	100.195	Nvt
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	100.195	Nvt
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	Nvt	Nvt
Bezoldiging		
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	Nvt	Nvt
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	Nvt	Nvt

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2023

Bedragen x € 1	A. Bruins-Slot	K.G. Schipper-Dob	B.M.T. Pelgrum	T.M. Boer	A. Goudkuil	J.J. de Groot
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Toezicht (RvT)	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde dienstvervulling in 2023	1-1/ 31-12	1-1/ 31-12	1-1/ 31-12	1-1/ 31-12	1-1/ 31-12	1-1/ 31-12
Bezoldiging						
Bezoldiging	8.250	6.600	6.600	6.600	6.600	6.600
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaxium	25.950	17.300	17.300	17.300	17.300	17.300
Totale bezoldiging	**8.250**	**6.600**	**6.600**	**6.600**	**6.600**	**6.600**

Gegevens 2022

Bedragen x € 1	A. Bruins-Slot	J. Koster	B.M.T. Pelgrum	F.R. Buisman	A. Goudkuil	J.J. de Groot
Functiegegevens	Voorzitter Raad van Toezicht (RvT)	(Vice) Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde dienstvervulling in 2022	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging						
Bezoldiging	8.000	6.400	6.400	6.400	6.400	6.400
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaxium	25.200	16.800	16.800	16.800	16.800	16.800
Totale bezoldiging	**8.000**	**6.400**	**6.400**	**6.400**	**6.400**	**6.400**

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op de waardering van de in de balans getoonde posten of het resultaat.

Overige gegevens

Statutaire regeling voor winstbepaling

Vanuit de statuten zijn geen nadere bepalingen opgenomen met betrekking tot de bestemming van het resultaat.

Ondertekening door Raad van Bestuur en Raad van Toezicht

Dhr. E.A. Rietkerk
Bestuurder

Dhr. A. Hoksbergen
Bestuurder

A. Bruins-Slot
Voorzitter RvT

K.G. Schipper
Lid RvT

B.M.T. Pelgrum
Lid RvT

T.M. Boer
Lid RvT

J.J. de Groot
Lid RvT

Datum vaststelling jaarrekening:

Controle verklaring van de onafhankelijke accountant

Handelsweg 16C
9482 WE Tynaarlo
Postbus 67
9480 AB Vries

T (0592) 53 09 53
info@afier.com
afier.com

KvK 02086462
BTW 8138.33.991.B01
IBAN NL55INGB0669748528

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht van Stichting Christelijke Kindcentra Drenthe,

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons Oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Christelijke Kindcentra Drenthe gecontroleerd.

Naar ons oordeel
- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Christelijke Kindcentra Drenthe op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Christelijke Kindcentra Drenthe zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie
Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die o.a. bestaat uit het bestuursverslag en de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:
- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijzingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening
Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.3.1. Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol 2023.
In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voor te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Tynaarlo, 25 juni 2024

w.g.

Afier Auditors B.V.
Mevrouw T.H. Velvis-Hoiting RA

Gegevens over de rechtspersoon

Algemene gegevens

Bestuursnummer	32073
Naam instelling	Stichting Christelijke Kindcentra Drenthe
Adres	Groningerstraat 96
Postcode	9402LL
Plaats	Assen
Telefoon	0592-409865
Fax	0592-346913
E-mailadres	info@ckcdrenthe.nl
Website	www.ckcdrenthe.nl
KvK-nummer	40045606
Contactpersoon	E.A. Rietkerk
E-mailadres	e.rietkerk@ckcdrenthe.nl